

Lovranu za dotu : prvih deset godina rada Katedre Čakavskoga sabora Lovran na valorizaciji povijesno-kulturne baštine Lovrana i Lovranšćine

Eterović, Igor; Doričić, Robert

Source / Izvornik: **Zbornik Lovranšćine, 2020, 7, 109 - 143**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:184:747570>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-30**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Medicine - FMRI Repository](#)

Igor Eterović

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini
Braće Branchetta 20, HR-51000 Rijeka
igor.eterovic@medri.uniri.hr

Robert Doričić

Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini
Braće Branchetta 20, HR-51000 Rijeka
robert.doricic@medri.uniri.hr

LOVRANU ZA DOTU: PRVIH DESET GODINA RADA KATEDRE ČAKAVSKOGA SABORA LOVRAN NA VALORIZACIJI POVIJESNO-KULTURNE BAŠTINE LOVRANA I LOVRANŠĆINE

Katedra Čakavskoga sabora Lovran nastala je s jasnim ciljem početka sustavnoga rada na valorizaciji bogate kulturno-povijesne baštine Lovrana i njegove bliže okolice, Lovranšćine. U ovom radu daje se pregled aktivnosti Katedre u njezinu prvom desetljeću (2009.–2019.) rada kojim se taj cilj ostvarivao. Naglasak je stavljen prvenstveno na znanstvenu valorizaciju spomenute baštine kroz dvije kontinuirane aktivnosti, znanstvene skupove i publikaciju znanstvenog časopisa *Zbornik Lovranšćine*, te na bogatu izdavačku produkciju kojom se Katedra prometnula u predvodnika izdavaštva na Liburniji. Ocjenjuje se Katedrin rad kroz obranu teze da je Katedra sustavno, temeljito i kontinuirano radila na valorizaciji kulturno-povijesne baštine Lovrana i Lovranšćine posve uspješno ostvarujući svoje početne ciljeve. Zaključno se osvrćemo na to da je takvim radom Katedra vrlo vjerojatno uvelike nadmašila početna očekivanja svojih utemeljitelja prometnuvši se u uzor znanstvenog rada jedne udruge i, općenito, uzor sustavne izdavačke politike u nekoliko područja: od znanstvenog preko publicističkog do književnog, u kojemu se ističe na regionalnoj, pa čak i nacionalnoj razini.

Ključne riječi: Katedra Čakavskoga sabora Lovran, valorizacija baštine, Lovran, Lovranština / Lovranšćina, izdavaštvo

1. Uvodno: znanstveni i izdavački vakuum na području Lovranšćine¹ kao poticaj

Kada se govori o počecima rada Katedre Čakavskoga sabora Lovran (dalje: Katedra), njezin rad potpuno je nerazumljiv bez dohvaćanja njezina osnovnog poslanja i svrhe osnivanja koje su udarili osnivači te nove udruge, najprije u neformalnim razgovorima, a potom u organiziranju Inicijativnog odbora za osnivanje Katedre Čakavskoga sabora Lovran.

Sustavna obrada bogate lovranske kulturno-povijesne baštine naprosto je izostala, a postojali su tek svijetli bljeskovi valorizacije dijela te bogate ostavštine. Prije nastanka zasebne jedinice lokalne samouprave, Općine Lovran, teme koje se tiču Lovrana i okolice koja mu gravitira, tj. Lovranšćine, obrađivane su u člancima objavljivanim u dragocjenom publikacijskom nizu *Liburnijske teme*.² Štoviše, 1987. godine objavljen je tematski broj *Liburnijskih tema* posvećen Lovranu i Lovranšćini (Ekl 1987).

Nakon Domovinskog rata, pod okriljem lokalne jedinice samouprave, Općine Lovran, pojavljuje se nova inicijativa u pogledu nekoliko stručnih skupova te objavom niza *Posebni izdanja Biltena Općine Lovran*³ kojima se ta bogata baština nastojala valorizirati. Takva skromna znanstvena i stručna valorizacija lovranske baštine te gotovo potpuno izostala valorizacija književnoumjetničkog karaktera (npr. književnost na čakavskom idiomu itd.) ponukala je nekolicinu Lovranaca i prijatelja Lovrana da osnivanjem udruge formaliziraju nastojanja i pruže temelj za sustavnu valorizaciju cjelokupne lovranske baštine.

2. (Pret)počeci rada Katedre Čakavskoga sabora Lovran: od inicijative do udruge

Neslužbeni početak rada Katedre započinje sastankom Inicijativnog odbora za osnivanje Katedre Čakavskoga sabora Lovran koji se održao 31. svibnja 2008. u Galeriji Laurus u Lovranu, a na kojemu su pripremljeni svi potrebni materijali za osnivačku skupštinu Katedre, među ostalim, i temeljni dokument Katedre, njezin Statut (Pozivnica 2008; Popis članova 2008). Stoga pravi početak rada Katedre Čakavskoga sabora Lovran treba smjestiti u 2008. godinu, posebno s obzirom na činjenicu da je 4. listopada te godine održana Osnivačka skupština Katedre (Statut 2008: 1). Održana je u prostorijama Galerije Laurus, a na njoj je za predsjednicu izabrana Sanja Simper, za dopredsjednika Maksimilijan Martin-

1 Budući da je u temeljnim dokumentima Katedre (v. Statut 2008: 2–3), a i općenito u zajednici prisutan toponim u lokalnom idiomu, uzimamo ga kroz cijeli rad kao jedini adekvatni odabir pa ga i upotrebljavamo u tom obliku.

2 V. tako za Lovran vrijedne opće uvodne i povijesne teme u Ekl 1974; Muzur 2003; zatim turističke teme u Ekl 1977; teme iz narodnooslobodilačke borbe u Ekl 1978; odnosno teme posvećene geografskoj i prirodnoj podlozi u Ekl 1978.

3 V. Muzur 1997; Kolonić Bistričić 1998; Kolonić Bistričić 2000; Muzur 2001.

čić, za tajnicu Marija Aničić, a Božidar Spasojević, Frane Babić, Dušan Peršić i Ranka Janjetić za preostale članove Izvršnog odbora (Zapisnik 2008). Osim radnog dijela u kojemu je usvojen Statut i izabrana su tijela Katedre, treba istaknuti da je organiziran i kulturno-umjetnički program zahvaljujući suradnji s Kulturno-umjetničkim društvom (dalje: KUD) „Lovor” iz Lovrana te da su skupštini prisustvovali i srdačno je pozdravili predstavnici susjedne Katedre Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga (Miletić 2008b). Već je tako u svojem osnutku Katedra naznačila dvije bitne odlike koje će definirati njezinu daljnju djelatnost: inkluzivnost i otvorenost za suradnju te maksimalno iskorištavanje mogućnosti za prezentaciju umjetničkog i drugog stvaralaštva kroz svoj rad. Već je organizacijom Skupštine na taj način poslana takva jasna poruka, a bliska suradnja s KUD-om Lovor i susjednom katedrom Čakavskog sabora nastaviti će se i dalje, kao što će se vidjeti u nastavku.

Katedra je odmah počela s aktivnostima pa se tako 8. listopada 2008., u povodu lovranske manifestacije Marunada 2008., u izložbenom prostoru Galerije Laurus u Lovranu uključila u program prikazivanjem autorskoga rada svojega člana Frane Babića, videozapisom o lokalnoj tradiciji sakupljanja i iskorištavanja maruna, a potom i organiziranjem *Večeri čakavskog književnog stvaralaštva* – prigodnog programa u kojem su nastupili učenici recitatori iz Osnovne škole Viktora Cara Emina u Lovranu i Gimnazije Eugena Kumičića u Opatiji (Slavić 2009: 17; Simper 2010b: 353). Time se zapravo i službeno predstavila javnosti na vrlo primjeren način s obzirom na mjesto Marunade u kulturnom životu Lovrana i Lovranšćine (Miletić 2008a: 20–21).

Službeni, tj. pravni početak rada Katedre označio je 3. veljače 2009. godine kada je ovjeren Statut Katedre u skladu sa Zakonom o udrugama (Zakon 2001/2002) od Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, Službe za opću upravu, Ispostava Opatija (Statut 2008: 13) te je udruga službeno upisana u Registar udruga Republike Hrvatske (Rješenje 2009: 1).

U Statutu Katedre jasno su naznačena dva osnovna cilja njezina rada: 1) „okupljanje i suradnja kulturnih, stručnih, odgojno-obrazovnih i znanstvenih radnika, te udruga i ustanova zainteresiranih za njegovanje, proučavanje, unapređivanje i promicanje kulture i znanosti na području Lovranšćine”; 2) „očuvanje, istraživanje i promicanje materijalnog i duhovnog naslijeđa ljudi s područja Lovranšćine (Statut 2008: 2).” Djelatnosti kojima Katedra ostvaruje svoje ciljeve također su jasno navedene u tom temeljnom dokumentu udruge:

njegovanje, vrednovanje i promicanje čakavštine kao dijela hrvatskoga jezika, te poticanje znanstvenih i stručnih istraživanja čakavštine,
poticanje književnog stvaralaštva i razvitka književnosti na čakavštini,
otkrivanje, izučavanje, vrednovanje i prezentiranje prirodne, kulturne, povijesne i privredne baštine Lovranšćine,

suradnja s drugim katedrama Čakavskog sabora te ostalim znanstvenim, kulturnim, privrednim, prosvjetnim, društvenim i vjerskim organizacijama i ustanovama u zemlji i inozemstvu,

izdavačka djelatnost (osobito knjiga i radova iz raznih područja kulture i znanosti),

njegovanje, vrednovanje i unapređivanje glazbenog, likovnog i plesnog narodnog i suvremenog umjetničkog izraza i stvaralaštva te scenske kulture i izraza,

skrb o zaštiti, obnovi, revitalizaciji i prezentaciji spomenika kulture, te o obnovi, zaštiti i prezentaciji drugih kulturnih dobara,

poticanje, organiziranje i sudjelovanje u manifestacijama koje promiču tradiciju Lovranšćine,

organiziranje i održavanje znanstvenih i stručnih skupova, tematskih rasprava, kolokvija i okruglih stolova, te kulturnih i umjetničkih priredaba, manifestacija i susreta,

poticanje znanstvenih i stručnih povijesnih istraživanja, objavljivanje i prezentacija rezultata tih istraživanja, te njegovanje tradicijskih i drugih oblika kulture čakavaca u inozemstvu (Statut 2008: 2–3).

Treba napomenuti kako su ovaj spomenuti fokus rada Katedre na valorizaciji kulturno-povijesne i druge baštine Lovranšćine te početna godina iniciranja njezina rada ovjekovječeni upisom godine u kojoj je bila osnivačka skupština u sam službeni žig udruge, a čiji je predložak načinio član Izvršnog odbora Katedre Frane Babić. Stilizirao je lovransku kulu te glagoljsko slovo „L” minimalističkim crno-bijelim prikazom spojivši vješto centralni lovranski simbol – lovransku kulu u Starome gradu – s glagoljičkim prvim slovom imena grada kao simbolom kulture i tradicije.⁴

Cilj je u ovom radu prezentacijom rada Katedre u prvom desetljeću⁵ njezina djelovanja evaluirati njezin rad upravo kroz prizmu ostvarenja temeljnih ciljeva koje su naznačili njezini osnivači i koji su upisani u Statut kao temeljni dokument njezina rada. Smatramo da je svim svojim aktivnostima Katedra u potpunosti izvršavala one djelatnosti koje su bile u svrhu ostvarivanja tih ciljeva, a te ćemo aktivnosti predstaviti u trima zasebnim odjeljcima. Najprije ćemo se osvrnuti na početno znanstveno profiliranje Katedre i razvijanje te dimenzije njezina rada u prvom desetljeću. Zatim ćemo se osvrnuti na književnumjetničku dimenziju rada Katedre. Naposljetku ćemo zbirno predstaviti sve ostale aktivnosti rada Katedre. Zaključno ćemo sumirati evaluacijom uspješnosti Katedrina rada s obzirom na temeljne postavljene ciljeve.

4 Usp. osvrte i zapažanja prve predsjednice Sanje Simper o smjernicama rada na početku postojanja Katedre u: Slavić 2009: 16–17.

5 Radom će se obuhvatiti aktivnost Katedre do proljeća 2019. (znanstveni skup u travnju te godine) kao posljednje aktivnosti računajući da je službeni početak rada Katedre bio u proljeće 2009.

3. Prve aktivnosti Katedre i njezino početno znanstveno usmjeravanje: znanstveni skupovi i *Zbornik Lovranščine*

Ponukani spomenutim prijašnjim iskustvima organizacije znanstveno-stručnih skupova u Lovranu kao i radom susjednih katedri Čakavskoga sabora, utemeljitelji Katedre najprije kreću u stručno osnaženje članstva Katedre ciljajući prije svega na akademsku zajednicu, pozivajući i uključujući razne profile znanstvenika u svoj rad. Tako je upravo došlo do ideje organiziranja znanstvenog skupa koji će u Lovran dovesti kritičan broj znanstvenika, čime bi se na najbolji način započelo sa spomenutom valorizacijom baštine. Organizaciji skupa kumovalo je nekoliko olakotnih okolnosti vezanih uz članove Organizacijskog odbora. Prvo, liječnik i istraživač lovranske prošlosti Dušan Peršić naglasio je da bi povod održavanju znanstvenog skupa mogle biti dvije važne okrugle obljetnice. Prva je stogodišnjica proglašenja Lječilišnog pravilnika za lječilišni okrug Lovran kojim je bilo uređeno djelovanje lječilišta u Lovranu. Druga je važna obljetnica bila sto pedeseta godišnjica rođenja liječnika dr. Albina Edera (Beč, 1859. – Lovran, 1916.), utemeljitelja lječilišta u Lovranu i predstojnika Lječilišnog povjerenstva, koji se od 1909. do 1916. godine nalazio na čelu uprave lječilišta. Sanja Simper, profesorica povijesti u opatijskoj gimnaziji, nadovezala se na ovu ideju otkrivši da lovranski Lječilišni pravilnik uopće nije poznat javnosti, a kamoli odgovarajuće valoriziran, što je pružilo i čvrstu znanstvenu okosnicu istraživanja na skupu. Igor Eterović, znanstveni novak Medicinskog fakulteta u Rijeci, ukazao je na znatan broj mlađih znanstvenika na počecima svojih znanstvenih karijera koji su svojim rođenjem ili životom upravo Lovranci te preuzeo zadaću da ih motivira za dolazak na skup.⁶

Okupljanje rečenih suradnika rezultiralo je organizacijom prvog znanstvenog skupa u režiji Katedre pod nazivom *Stoljetna tradicija zdravstvenog i kupališnog turizma u Lovranu: Sto godina od objavljivanja lovranskog Lječilišnog pravilnika (1909.–2009.)* kojemu se spremno odazvao velik broj sudionika. Namjera Organizacijskog odbora jasno je istaknuta: „da ova inicijativa iznova potakne promišljanja o lovranskim turističkim potencijalima o kojima je svijest postojala već prije stotinu godina, kako bi prethodna iskustva iskoristili u potpunijoj valorizaciji svega onoga što Lovran može i danas ponuditi. Želja je bila i da održavanje ovoga skupa bude početak sustavna proučavanja i znanstvenog vrednovanja svekolike povijesne i kulturne baštine Lovrana i Lovranščine te njihova predočavanja znanstvenoj i široj javnosti putem znanstvenih radova.” (Simper 2010b: 354–355).

Kao što se vidi u posljednjoj izjavi, paralelno je planirana priprema svih radova za objavljivanje u zasebnoj ediciji koja se onda već počela planirati, *Zborniku Lovranščine*, a taj je plan istaknut i u izvješću o samom skupu⁷. U izvješću

⁶ Prema sjećanju autora.

⁷ V. Simper 2009a: 145–148; Jurčić i Simper 2009; Simper 2009b: 12–13; Simper 2010a: 14; Simper 2010b.

se kratko navode izlagači i teme skupa, počevši od onih općih (pregled arhivalija Lovrana i Lovranšćine o ovom području u Državnom arhivu Rijeka) preko usko vezanih za samu povijest turizma u Lovranu (Lječilišni pravilnik, utemeljitelji turizma u Lovranu A. Eder i E. Seis, kupališne građevine, zelene površine) do za razvoj turizma u Lovranu bitnih tema (Učka kao osnovica lječilišnom turizmu, razvoj projekta žičare na Učku).⁸

Ideju i pravovremenost promišljanja tiskanja *Zbornika Lovranšćine* kao znanstvene publikacije koja bi izlazila periodički najbolje pokazuje upravo objavljivanje prvog sveska 2010. godine u kojemu je objavljena velika većina radova nastalih na temelju izlaganja na skupu. Tom su se korpusu pridružili i neki autori koji nisu izlagali na skupu.⁹ Tiskanjem upravo prvog sveska *Zbornika* utemeljena je središnja znanstvena publikacija Katedre u cijelom desetljeću njezina postojanja. Na više je mjesta istaknuto kako je *Zbornik* kao projekt Katedre zamišljen kao

1) u punom smislu znanstveno-stručna publikacija koja okuplja znanstvenike i stručnjake svih domena i područja koji proučavaju i istražuju Lovran i Lovranšćinu te o tome pišu izvorne znanstvene, pregledne i stručne radove te izvještaje i prikaze;

2) prostor za objavljivanje najboljih radova svih stručno-znanstvenih okupljanja koja se održavaju u Lovranu, a tematiziraju neku temu s Lovranšćine;

3) prostor za sve radove o Lovranu i Lovranšćini koji su izloženi na nekom drugom skupu, a autor ih želi objaviti upravo ovdje;

4) prostor objavljivanja i prezentiranja raznorazne izvorne arhivske građe o Lovranu; mjesto prezentacije rada i djelovanja Katedre objavljivanjem izvještaja o pojedinim projektima, aktivnostima, događanjima, skupovima itd.;

5) prostor za objavljivanje bibliografije radova koji se bave Lovranšćinom. (Plan rada 2013)

Već je od prvog broja definiran njegov vizualni identitet, organizacija rada Uredništva i ritam izlaženja: u parnim kalendarskim godinama slijedeći znanstveni skup koji bi bio organiziran u neparnim godinama.

Sadržaj prvog *Zbornika* bio je obilježen prvim znanstvenim skupom i takav će se koncept zadržati u svim budućim skupovima i zbornicima. U prvom svesku tako dominiraju teme vezane uz turizam (Lječilišni pravilnik, ostavština Albina Edera, turistički vodiči Eduarda Seisa i komparativni pregled razvoja Opatije i Lovrana kao lječilišnih mjesta), a objavljeno je i nekoliko radova važnih za istraživanje srednjovjekovne i ranonovovjekovne povijesti Lovrana (arhitektura

⁸ V. prethodnu bilješku.

⁹ Popis svih izlaganja na skupovima (programe skupova) v. u monografiji Katedre (v. Eterović i Doričić 2020), a za objavljene članke u *Zbornicima Lovranšćine* v. Prilog 1 na kraju ovog članka.

Staroga grada, crkva sv. Ivana) te iznimno važni bazični znanstveni pregledi (arhivalije u Državnom arhivu u Rijeci, glagoljička baština Lovrana, Lovran u književnosti).

Posebno treba istaknuti činjenicu da je *Zbornik* od svojih početaka postavio vrlo visoke znanstvene standarde. Osim strukturiranog rada Uredništva s posebnom uredničkom obradom svakog članka, uvedena je dvostruko slijepa recenzija s minimalno dvije recenzije po svakom radu. Donesene su precizne upute za autore te dani osnovni elementi koje treba imati suvremen znanstveni časopis, pa je u tom smislu *Zbornik* tek imenom ukazivao na tradiciju raznih lokalnih zbornika. Posebno treba istaknuti da su u ovom prvom svesku na 362 stranice, uz prigodni predgovor, riječ urednika i izvješće o radu Katedre, objavljena tri izvorna znanstvena rada i osam preglednih znanstvenih radova te da je u recenziranju radova sudjelovalo čak 20 znanstvenika s istaknutih visokih učilišta i znanstvenih instituta.¹⁰ Tu visoku razinu znanstvenih standarda prepoznala je i akademska zajednica u nizu javnih ocjena *Zbornika*.¹¹

Cijelo prvo desetljeće znanstvenog rada Katedre obilježili su znanstveni skup u neparnim kalendarskim godinama, koji se redovito održavao u povodu Dana Općine Lovran u drugoj polovici travnja, te objavljivanje sveska *Zbornika Lovranščine* u parnim godinama, pri čemu je posljednji, iako u striktnom smislu nije bio vezan za skupove, ipak iz skupova crpio osnovni materijal za budući korpus objavljenih znanstvenih radova. Tako je 2011. u Hotelu „Excelsior” održan znanstveni skup *Lovranski Stari grad: prošlost, sadašnjost, budućnost*. Organizacijski odbor činili su Igor Eterović (predsjednik), Frane Babić (tajnik), Robert Doričić, Ivana Sanković i Sanja Simper. Od prijavljena dvadeset tri izlagača s dvadeset izlaganja, dvoje je izlagača bilo spriječeno aktivno sudjelovati. Dominirale su teme vezane za staru lovransku gradsku jezgru (lovranske freske, Župna crkva sv. Jurja, glagoljaški grafiti, vodospreme Staroga grada, stanovništvo gradske jezgre, lovranska skulptura, pitanja revitalizacije povijesnih gradića), ali su izložena i druga važna istraživanja vezana za lovranski urbanizam (razvoj lučice, lovransko groblje, lovranske vile, tradicijski aspekti u životu grada), odnosno opću povijest (antička skulptura, početak i rani razvoj utvrđenog naselja, povijesni razvoj, oporuke iz 18. stoljeća) (Sanković 2011).

Godine 2013. održan je znanstveni skup *Lovran u riječi, riječ u Lovranu*, no te godine seli u Hotel „Lovran” u kojem se nastavlja održavati u svim narednim godinama. Organizacijski odbor Skupa činili su članovi Katedre Čakavskoga sabora Lovran: Ivana Eterović (predsjednica), Robert Doričić (tajnik), Frane Babić, Igor Eterović, Zvijezdana Klobučar i Cvjetana Miletić. Teme su bile gotovo u potpunosti podređene naslovu skupa i dominirale su ili jezične ili književne

10 Popis recenzenata naveden je u impresumu prvog *Zbornika*. V. u: Eterović 2010, a prvi svezak časopisa u cijelosti je dostupan u otvorenom pristupu i u elektroničkom obliku na „*Zbornik Lovranščine 1*”. Sustav recenzenata zadržan je u svim ostalim svescima te se popis recenzenata nalazi u impresumu svakog pojedinačnog sveska.

11 Usp. Benić 2010: 624–625; Kurelić 2011: 286–288; Bertoša 2011: 296–298.

teme (leksik lovranskih književnica, analiza jednog šaljivog teksta o Lovrancima, jezik pisama iz Lovrana u Spinčićevoj ostavštini, glagoljski abecedariji, analize *Kvaderne kapitula lovranskoga* iz različitih jezičnih uglova, toponimija), ali su izloženi i drugi važni nastavci prethodno započelih istraživanja (liturgijski predmeti iz Župne crkve sv. Jurja, stanovništvo gradske jezgre) (Eterović 2013).

Za dvije godine, u travnju 2015., održan je znanstveni skup *Od sagdana do blagdana: znanstveni skup o tradicijskoj baštini Lovranštine*. Organizacijski odbor Skupa činili su članovi Katedre: Robert Doričić (predsjednik), Ana Montan (tajnica), Lidija Nikočević, Ivana Eterović, Frane Babić, Igor Eterović, Zvijezdana Klobučar Filčić i Cvjetana Miletić. Očekivano, dominirale su etnološke teme (antropogeografija Lovranščine, konzervatorska studija Lovranske Drage, o udruzi „Ognjišće”, svakodnevica na temelju oporuka, etnoelementi u turističkoj ponudi, lovranski guc), ali su izložene i teme iz lovranske socijalne povijesti (zabavište te škola Družbe sv. Ćirila i Metoda) te druge teme od kojih neke nastavci ranijih istraživanja (Lovran u slovenskim novinama s prijelaza iz 19. u 20. stoljeće, stanovništvo gradske jezgre, toponimija, dječje pjesme Josipa Kaplana nastale u Lovranu) (Eterović 2015).

Za dvije godine održan je znanstveni skup *Od mora do mora: uloga mora u svakodnevnom životu Lovrana i Lovranštine nekada i danas*. U Organizacijskom odboru bili su članovi Katedre: Ivana Eterović (predsjednica), Robert Doričić (tajnik), Ana Montan, Frane Babić, Igor Eterović i Cvjetana Miletić. Priželjkivano, osvijetljene su mnoge lovranske „morske” teme (granični spor o ribolovu, obalna toponimija, lovranska luka, *Quarneroli*, ribarsko pučko nazivlje), ali i brojne druge teme (poslovne aktivnosti Lovranaca u 15. stoljeću, stanovništvo gradske jezgre, Ivana Brlić-Mažuranić u Lovranu, iz glazbene i socijalne povijesti Lovrana, zidne slike u Župnoj crkvi, arhitektura, ptice gnjezdarice) (Eterović 2017).

U 2019. započela je suradnja s Javnom ustanovom Park prirode Učka koja je bila suorganizator održanog znanstvenog skupa *I te gori visokost ide daže pod oblaki: Život na Učki i oko Učke kroz stoljeća*. Organizacijski odbor činili su članovi Katedre Ivana Eterović (predsjednica), Robert Doričić (tajnik) i Igor Eterović te Grga Frangeš, Evelina Rudan i Egon Vasilić. Potpuno su dominirale „učkarske” teme (život na Učki krajem 19. i u prvoj polovici 20. st., turizam i rekreacija na Učki između dvaju svjetskih ratova, stradanja sela Mala i Vela Učka, srednjovjekovni Veprinac, učkarski travnjaci, speleološka istraživanja na Učki, stare karte kao izvor za toponimiju Učke, Učka u časopisu *Hrvatski planinar*, arheološka istraživanja na Perunu, govor Vele Učke, frazemi s „Učkom”, motiv Učke u poeziji Drage Gervaisa), ali su obrađene i neke druge teme vezane za podnožje tematizirane planine (sanitarno-higijenske prilike lovranskog lječilišta, morski psi) (Iv. Eterović 2019).

Već na temelju ovako zbirna predstavljanja može se konstatirati da je Katedra sistematski znanstvenim skupovima locirala bitne teme Lovrana i Lovranščine kojima je privukla veliki broj istraživača i učinila najvažniji korak u valo-

rizaciji baštine ovog područja. Umješno postavivši centralnu temu, svaki je skup ostvario osnovni naum valorizacije pojedinog ciljanog segmenta, ipak ostavivši prostora za sve ostale teme o Lovranu i Lovranšćini te mudro proširujući i istraživačko polje i zajednicu uključenih istraživača. To potvrđuju brojne pozitivne ocjene skupova zabilježene u znanstvenoj periodici.¹² Osim reakcije znanstvene javnosti, ne smije se zanemariti odjek u lokalnoj sredini, što je ekstremno važan segment Katedrina rada na osvještavanju lokalne zajednice o vlastitoj baštini, što dokazuju brojni prilozi u lokalnim i regionalnim medijima. Štoviše, očigledno se profilirajući u znanstvenim krugovima kao tradicionalni skup, naglasak se sve više stavlja na lokalnu zajednicu pa su posljednja dva skupa najviše promovirana na lokalnoj i regionalnoj razini.¹³ Naposljedku, ali nimalo manje važno: svi su ti znanstveni skupovi, to je sada sasvim jasno, postali osnovno vrelo prikupljanja znanstvenih radova i sustavnog objavljivanja priloga o Lovranu i Lovranšćini u *Zborniku Lovranšćine* kako će biti prikazano u nastavku.

Drugi svezak *Zbornika* objavljen 2012. obznanio je na 343 stranice brojne rezultate istraživanja izloženih na skupu godinu ranije (lovranske oporuke na hrvatskome jeziku iz 18. stoljeća, stanovništvo gradske jezgre, lovranska lučica, oprema Župne crkve, lovranska skulptura, cvjetna gotika na lovranskim vilama, lovransko groblje, tradicijski aspekti urbanizma, revitalizacija povijesnih gradića), no pojavile su se i znanstveno obrađene potpuno nove i važne teme (arhivalije u Državnom arhivu u Pazinu, Lovran u Volčičevim zapisima, glagoljaški grafiti kao posebnost pučkog izričaja). Visoki znanstveni standardi i dalje su održani: usprkos četirima priložima u kategoriji stručnoga rada, u kategoriji izvornih znanstvenih radova objavljeno je ukupno pet priloga, a objavljeni su i jedno prethodno priopćenje te dva pregledna znanstvena rada. Objavljeni su prigodan predgovor i riječ urednika, a zadržan je i izniman senzibilitet za regionalno izdavaštvo i napore oko očuvanja baštine jer je u ovom svesku objavljeno ukupno devet prikaza različitih publikacija, jedan prilog o prirodnim zanimljivostima uz stazu Medveja – Lovranska Draga te izvješće o radu Katedre od prošlog objavljenog izvješća.¹⁴ I ovaj je *Zbornik* bio iznimno dobro prihvaćen u akademskoj zajednici¹⁵, ali i u lokalnoj sredini¹⁶.

Dvije godine kasnije treći svezak *Zbornika*, najobuhvatniji dosad, ali i kasnije tijekom prvog desetljeća, donosi istraživanja s prethodnog skupa te kate-

12 Za skup 2009. v. Simper 2009a: 145–148. Za skup 2011. v. Doričić 2011: 327–330. Za skup 2013. v. Klobučar 2013: 502–506; Spicijarić Paškvan 2013: 227–229; Vince 2013: 251–253. Za skup 2015. v. Oguić 2015: 393–399.

13 Za skup 2009. v. Jurčić i Simper 2009: 18–19; Simper 2009b: 12–13; Simper 2010a: 14. Za skup 2011. v. Miletić 2011a: 8–9. Za skup 2013. v. Miletić 2013a: 10–11. Za skup 2015. v. Miletić 2015a: 26. Za skup 2017. v. Miletić 2017b: 34; Kućel-Ilić 2017a: 20. Za skup 2019. v. Kućel-Ilić 2019a: 14.

14 V. detaljnije u: Eterović 2012b, a drugi svezak časopisa u cijelosti je dostupan u otvorenom pristupu i u elektroničkom obliku na „Zbornik Lovranšćine 2“.

15 Usp. Benić 2012: 235–236; Kurelić 2013: 446–448; Bertosa 2012: 379–381.

16 Usp. Miletić 2012b: 14; Milotić 2012: 58–59; Miletić 2012c: 9–11.

gorijom radova podiže znanstvenu letvicu. Naime, potpuno dominiraju jezične teme – leksik djela lovranskih književnica, analiza jednog šaljivog teksta o Lovrancima, lovranski glagoljski abecedariji, različite jezične analize *Kvaderne kapitula lovranskega*, antroponimija, toponimija – uz vrlo mali broj ostalih radova koji su također izloženi na skupu godinu ranije (stanovništvo gradske jezgre, liturgijski predmeti Župne crkve). Uz prigodni predgovor i riječ urednika te jedan esej, objavljeno je čak 10 izvornih znanstvenih članaka i jedan pregledni znanstveni članak. Opet je osigurano mjesto za pregled recentnih izdanja s Liburnije i Opatijskog krasa¹⁷ te je ukupno objavljeno čak 11 prikaza publikacija, jedan prikaz izložbe i jedan prikaz projekta prikupljanja jezične baštine. Ponovno se donosi i izvješće o radu Katedre u protekle dvije godine.¹⁸ Ovaj je *Zbornik* svojom kvantitetom (351 str.) i kvalitetom (broj i visoke kategorije znanstvenih radova) definitivno vrhunac u cijelom desetljeću, a tome svjedoče i iznimne ocjene akademske zajednice¹⁹, ali i prihvaćenost u lokalnoj sredini²⁰.

Četvrti je svezak iz 2016. godine uglavnom popratio prethodni skup donoseći radove koji obrađuju sljedeće teme: antropogeografija Lovranšćine, lovranski guc, oporuke kao izvor za povijest svakodnevnice, stanovništvo gradske jezgre, Lovran u slovenskim novinama s prijelaza iz 19. u 20. stoljeće, toponimija, konzervatorska studija Lovranske Drage. Uključen je i jedan rad nevezan za skup o konzervatorsko-restauratorskim radovima na zidnim slikama u Župnoj crkvi. Ukupno su tako objavljena tri izvorna znanstvena rada, jedno prethodno priopćenje, jedan pregledni znanstveni rad te tri stručna rada. Posebnost je ovog sveska što se, uz sedam prikaza različitih publikacija u široj regiji, donose informacije o radu čak triju udruga koje rade na očuvanju baštine na Liburniji, odnosno Opatijskom krasu te dva prikaza skupa s tog područja. Objavljeni su i jedan *in memoriam* te izvješće o radu Katedre u protekle dvije godine. Svezak ukupno ima 312 stranica.²¹ Iako je u znanstvenom smislu nešto nižeg ranga od svog prethodnika, treba istaknuti kako je ovaj svezak donio pregršt lokalnoj zajednici bliskih tema te s posebnim senzibilitetom popratio ne samo izdavačke aktivnosti, već i znanstvene skupove te ostali rad sličnih udruga na prostoru Liburnije i Opatijskog krasa, a ta je kvaliteta ovog sveska vidljiva i u visokim ocjenama u znanstvenoj zajednici²² i u osvrtima lokalnih/regionalnih medija²³.

17 Liburniju i Opatijski kras možemo odrediti kao prostor koji je nekada obuhvaćao Općinu Opatija, a geografski predstavlja cijelu priobalnu padinu Učke od Brseštine do zaljeva Preluk (danas su to područja Općine Mošćenička Draga i Lovran te Grada Opatije), zajedno s dubokim zaledem do sela Žejana, Velih i Malih Muna (današnja Općina Matulji).

18 V. detaljnije u: Eterović 2014b, a treći svezak časopisa u cijelosti je dostupan u otvorenom pristupu i u elektroničkom obliku na „Zbornik Lovranšćine 3“.

19 Usp. Zubčić 2014: 229–234; Rubinić Janjetić 2015: 329–332; Crnić Novosel 2015: 191–195.

20 Usp. Kirigin 2014: 9; Miletić 2014: 44–45.

21 V. detaljnije u: Eterović 2016b, a četvrti svezak časopisa u cijelosti je dostupan u otvorenom pristupu i u elektroničkom obliku na „Zbornik Lovranšćine 4“.

22 Usp. Bertoša 2017: 266–269; Minić 2016: 334–338; Fumić 2016: 191–195.

23 Usp. Kućel-Ilić 2016: 8; Miletić 2016a: 7.

Posljednji razmatrani svezak u ovoj analizi, onaj iz 2018. godine, redom donosi priloge započetih istraživanja na nekom od prethodnih skupova: ribolovni granični spor Lovrana i Mošćenica, stanovništvo gradske jezgre, pisma iz Lovrana u ostavštini Vjekoslava Spinčića, razvoj lovranske luke, prilog za socijalnu povijest Lovrana, obalna toponimija. Iako kvantitetom skromniji (295 str.), radovi su kvalitetom i dalje vrlo visoko ocijenjeni: četiri rada objavljena su kao izvorni znanstveni radovi, jedan kao prethodno priopćenje, a jedan kao stručni rad. S druge strane, značajan je prostor ostavljen za prikaze publikacija iz šire regije (njih trinaest), a objavljeni su sad već tradicionalni prigodni predgovor, riječ urednika i izvješće o radu Katedre u posljednje dvije godine.²⁴ Izdavanje je popraćeno i u regionalnim medijima (Miletić 2018: 37–38.).

Dajući sumarnu ocjenu prvih pet svezaka *Zbornika*, bez uzdržavanja može se reći da je na impresivne 1663 stranice ova periodička publikacija u potpunosti ostvarila ciljeve zbog kojih je nastala, uspješno istraživački pokrivši mnoge bitne segmente i Lovrana, ali i cijele Lovranšćine ostvarujući tako ujedno osnovne ciljeve Katedre. *Zbornik* se u potpunosti isprofilirao u zreo suvremeni znanstveni časopis, što je ostvarilo podlogu za njegova buduća češća izlaženja.²⁵ Osim znanstvene vrijednosti u valorizaciji baštine Lovrana i Lovranšćine, posebno treba istaknuti da je ova publikacija bila prostor za promoviranje cjelokupna izdavaštva (znanstvenog, književnog i publicističkog), znanstvenih skupova te ostalih oblika rada na valorizaciji baštine Liburnije i Opatijskog krasa. Također, ne manje važno, *Zbornik* je odigrao i ključnu ulogu u dokumentiranju cjelokupna rada Katedre redovito objavljujući izvješća o njezinu radu.²⁶

4. Okretanje književnim temama i početak snažnijeg književnoumjetničkog zamaha: književnoumjetničke večeri i biblioteka *Liburnijski lapiš*

Katedrin je rad od samih početaka pratio i stalan prostor za književna i druga umjetnička događanja, iako u prvoj polovici prvog desetljeća rada nešto skromnije s obzirom na ulaganje iznimne energije na etabliranje znanstvenih aktivnosti (znanstveni skupovi i *Zbornik Lovranšćine*). Tako se već četiri dana nakon osnivačke skupštine, 8. listopada 2008., Katedra predstavila u povodu otvaranja tradicionalne lovranske manifestacije Marunada 2008. organiziranjem *Večeri čakavskog književnog stvaralaštva* – prigodnog programa u kojem su nastupili učenici recitatori iz Osnovne škole Viktora Cara Emina u Lovranu i Gimnazije Eugena Kumičića u Opatiji. Time se zapravo i službeno predstavila

24 V. detaljnije u: Eterović 2018b, a peti svezak časopisa u cijelosti je dostupan u otvorenom pristupu i u elektroničkom obliku na „Zbornik Lovranšćine 5“.

25 Godine 2019., s novim Uredništvom, *Zbornik* ambiciozno kreće u godišnje izdavanje, doduše u nešto smanjenom obujmu.

26 Uzeta sumarno, ta su izvješća kraljeznica monografske obrade prvih deset godina rada Katedre. V. Eterović i Doričić 2020.

javnosti na manifestaciji koja predstavlja jedno od središnjih događanja u Lovranu i na Lovranšćini (Miletić 2008a: 20–21).

Na proljeće sljedeće godine, točnije 16. travnja 2009., održano je prvo javno događanje u samostalnoj organizaciji Katedre: u Galeriji Laurus u Lovranu uz prigodan program učenika recitatora i Mješovitog pjevačkog zbora KUD „Lovor” predstavljena je nova knjiga autorice Marine Česen *Val od vetra i modre maglice* (Česen: 2009; Simper 2010a: 14; Simper 2010b: 353). Krajem te godine (28. prosinca) Katedra je u Galeriji Laurus u Lovranu organizirala predstavljanje prve knjige u izdanju Katedre – *Lovranski spomenar* Dušana Peršića u kojoj je autor objedinio crtice iz lovranske povijesti. Nakon pozdravnoga govora predsjednice Katedre Sanje Simper, o knjizi su pred brojnom publikom govorili Cvjetana Miletić i Amir Muzur (Simper 2010a: 15; Simper 2010b: 355).²⁷

Sljedeća godina primarno je bila posvećena radu na prvom *Zborniku Lovranšćine*, no 9. studenoga 2011. Katedra je u suradnji sa susjednom Katedrom Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga i Općinom Lovran u Galeriji Laurus organizirala književnu večer na kojoj je promovirana knjiga *Mošćenice naša zibel* (Milotić 2011) članice lovranske Katedre Silvane Milotić *Kožulove*. Knjigu su predstavili članovi lovranske Katedre, a uz promociju predstavljena je i izložba mošćeničkih slikara Sonje Saršon Turkalj i Tončija Adulmara. Za glazbeni dio večeri pobrinuo se pjevački zbor „Sv. Andrija” iz Mošćenica (Klobučar 2012).²⁸

Ubrzo, u ožujku sljedeće godine slijede dvije takve večeri u koje je uključena Katedra. Najprije je 8. ožujka 2012. u lovranskoj Galeriji Laurus na večeri nazvanoj *Buket ljubavi* svoju zbirku pjesama i izložbu predstavila autorica Tatjana Jedriško Pančelat pod pokroviteljstvom Katedre (Klobučar 2012: 335; Miletić 2012a: 58–59). Dva tjedna kasnije, 22. ožujka, na *Večeri od ljubavi* u Galeriji Laurus u organizaciji KUD-a „Lovor” iz Lovrana recitalima ljubavnih pjesama sudjeluju pjesnikinje i gosti, članovi Katedre (Kućel-Ilić 2012: 19; Miletić 2012a: 58–59).

Do književnoumjetničkog zamaha u Katedrinu djelovanju dolazi 2013. godine kada Cvjetana Miletić osniva biblioteku *Liburnijski lapiš* i te godine priprema za tisak čak tri knjige u toj seriji, s pripadajućim zasebnim predstavljanjima. Tako je 25. travnja 2013. u lovranskoj Galeriji Laurus predstavljena zbirka pjesama *Kolajnica* Vjekoslave Jurdane (Eterović 2014: 344)²⁹, zatim je 4. svibnja 2013. u Umjetničkom paviljonu Juraj Šporer u Opatiji predstavljena zbirka pjesama *Se moje ljubavi* pokojnoga Branimira Alfonzija³⁰ te je naposljetku,

27 Publikacija i njezin autor kratko su predstavljeni u prvom sljedećem broju *Lovranskog lista* – v. Miletić 2010: 11.

28 Usp. Programsko izvješće 2011: 2–3. V. Miletić 2011b: 56–57; Trinajstić 2011: 12; Miletić 2011c: 13.

29 Usp. Doričić 2013b: 9. Odjek u javnosti v. u: Miletić 2013b: 40–41.

30 Ova zbirka objavljena je u suizdavaštvu Katedre i Javne vatrogasne postrojbe Opatija (Miletić 2013c: 42–43). Usp. Eterović 2014a: 344; Doričić 2013b: 9.

16. listopada 2013., u lovranskoj Galeriji Laurus predstavljena zbirka prozних tekstova *Nove lovranske paćuharije* Milice Tuševljak.

Krajem 2014. tiskana je, a 12. lipnja, u vrijeme održavanja Festivala trešanja, u lovranskoj Galeriji Laurus predstavljena zbirka haiku-pjesama na čakavštini *Merlići suncen naštikani* Cvjetane Miletić uz bogat književno-umjetnički program (Eterović 2016a: 301).³¹ U drugoj polovici godine, 30. listopada 2015., tijekom održavanja Marunade, u istom prostoru uslijedilo je i predstavljanje prve zbirke liburnijskih pjesnika *Puna nedra mora* za koju je građu prikupila i uredila Cvjetana Miletić, a koja je objavljena kao peta knjiga u biblioteci *Liburnijski lapiš*.³²

Zamah književnoumjetničke biblioteke ne zaustavlja se ni sljedeće, 2016. godine. Zbirka pjesama *Va Kastav gren sad svoj* Zvonka Turka, objavljene u izdanju Katedre i Grada Kastva, predstavljena je 12. listopada u Vijećnici Grada Kastva uz iznimno bogat književni i glazbeni program. Sama promocija bila je dijelom opsežnijeg književno-umjetničkog programa u povodu obilježavanja 150. obljetnice osnutka kastavske Čitalnice.³³ Krajem te godine iz tiska izlazi zbirka pjesama *Ne reći nikad rogi ribaru* Duška Jeličića.

Posljednja knjiga predstavljena je 27. travnja 2017. godine, u sklopu Dana Općine Lovran, u lovranskoj Galeriji Laurus uz iznimno bogat glazbeni i književno-umjetnički program u aranžmanu samog autora, poznatog glazbenika.³⁴ Iste je godine tiskana i 13. prosinca 2017. u lovranskoj Galeriji Laurus predstavljena zbirka pjesama *Oprosti ča san te volela* Marine Česen.

U osvrtu na književnoumjetnički rad Katedre treba istaknuti nekoliko nepobitnih činjenica. Katedra od svojih početaka njeguje ovaj vid aktivnosti ostvarujući neke od osnovnih ciljeva Katedre. Najveći doprinos svakako dobiva kroz izdavaštvo u obliku zasebne biblioteke *Liburnijski lapiš* koju vizionarski osniva i dalje oblikuje Cvjetana Miletić. Ona većinu knjiga osobno uređuje i za njih piše predgovore, osobno se najviše zalažući u promicanju posve novih autora (V. Jurdana, B. Alfonsi), potičući daljnji rad već poznatih autora (M. Česen, M. Tuševljak), objavljujući prvijence već poznatih umjetnika u drugim poljima (Z. Turak, D. Jeličić), objedinjujući liburnijske književne stvaraoce stvarajući prostora za najmlađe (zbirka *Puna nedra mora*), ali i vlastitom književnoumjetničkom kreativnošću i vrijednošću doprinoseći kvaliteti biblioteke (zbirka haikua³⁵). Sama je ujedno osmislila i organizirala gotovo sva predstavljanja i promocije Katedrinih književnoumjetničkih izdanja, kao i njihovo primjereno predstavljanje u tiska-

31 Među ostalim, Cvjetana Miletić predstavila se u danom intervjuu za medije te godine prije svega i svojim angažmanom u Katedri – v. Kućel-Ilić 2015a: 6–7.

32 Usp. Eterović 2016a: 301; Kućel-Ilić 2015b: 16; Kućel-Ilić 2015c: 4.

33 Petrak 2016: 17; Eterović 2018a: 285; Miletić 2016d: 20; Hlača 2016: 11. Zvonko Turak predstavio je sebe i svoju knjigu, među ostalim, u danom intervjuu za medije – v. Miletić 2016b: 72–73.

34 [*Pozivnica*]. 2017: 35; Miletić 2017a: 72–73; Kućel-Ilić 2017b: 64–65; Eterović 2018a: 287.

35 Za ocjenu v. predgovor Eveline Rudan u zbirci *Merlići suncen naštikani* (Rudan 2014: 5–9).

nim i drugim medijima. Sa svojih osam knjiga, ova je serija definitivno najplodniji izdavački rezultat Katedre u prvom desetljeću djelovanja.

5. Osaženje djelatnosti širenjem aktivnosti: biblioteka *Lovranska dota* i druge aktivnosti Katedre

5.1. Biblioteka *Lovranska dota*

Dok je *Zbornik Lovranšćine* postao medij glavne znanstvene aktivnosti Katedre, a biblioteka *Liburnijski lapiš* izdavačka platforma za književnumjetničko stvaralaštvo, potrebu pak valoriziranja i predstavljanja drugih elemenata baštine pokušalo se pronaći u stvaranju zasebne, nešto slobodnije izdavačke serije publicističkog stila. Ta se potreba pokazala već krajem 2009. godine kad je Katedra izdala te 28. prosinca 2009. u Galeriji Laurus u Lovranu predstavila knjigu Dušana Peršića *Lovranski spomenar*, knjižicu njegovih objedinjenih prethodno objavljenih crtica o lovranskoj povijesti (Simper 2010a: 15; Simper 2010b: 355). Naime, takva vrsta izdanja izlazila je iz tradicionalnih znanstvenih uzusa, a nika-ko nije spadala u literarnu domenu.

Tako je stvorena biblioteka *Lovranska dota* koju također pokreće Cvjetana Miletić i uređuje prvu knjigu u seriji *Lovran i Lovranci: judi, delo i užanci. Na raskršću dva milenija* objavljenu krajem 2012. godine. Knjiga sadržava 215 intervju s ljudima koji su na neki način bili ili ostali vezani uz Lovran, a koji su ranije objavljeni u *Besedi* dnevnika *Novi list* te općinskom glasilu *Lovranskom listu*. Odjek knjige i interes publike najbolje dokazuje činjenica da je njezina promocija 13. prosinca 2012. u Hotelu „Park” u Lovranu bila najposjećenije javno događanje Katedre u prvom desetljeću, što je popraćeno i s nekoliko javnih ocjena u različitim tiskovinama.³⁶

Intenzivan rad na pripremi druge knjige *Lovranske dote* kreće 2018. godine (Eterović 2018a: 287; Ig. Eterović 2019: 175). Tako je kronika Lovrana koju je godinama strpljivo prikupljao i sastavljao Alberto Peasani, rođenjem Lovranac, priređena pod naslovom *Lovranska kronika Alberta Paesanija*. Knjigu su uredili i popratnim bilješkama popratili Igor Eterović i Sanja Peršić, a tiskana je i promovirana 2019. godine. Knjiga je imala vrlo dobar odjek među lokalnom publikom, a dobila i značajan javni prostor u službenim medijima.³⁷

5.2. Rad s djecom i mladima

Stave li se ciljevi Katedre i djelatnosti kojima se oni ostvaruju u prvi plan, tada edukacijska djelatnost Katedre dobiva posebno mjesto te treba istaknuti barem dva oblika Katedrine aktivnosti od posebne važnosti. Prva je vezana uz izravan rad s djecom i mladima, osobito u smjeru njegovanja čakavštine, a druga za

³⁶ Za javnu ocjenu knjige v. Bertoša 2013: 306–308; Kućel-Ilić 2013a: 42–43; Doričić 2013a: 12.

³⁷ V. [R.T.] 2019: 17; Miletić 2020: 38–39; Kućel-Ilić 2019b: 16.

javna predavanja za šire građanstvo, također promovirajući izričaj na čakavskim idiomima.

Katedra je za vrijeme proljetnih školskih praznika 2010., od 6. do 9. travnja, za učenike od 3. do 6. razreda osnovne škole organizirala šetnje i razgledavanje lovranskog Staroga grada uz stručno vođenje s kratkim tematskim predavanjima. Nakon predavanja održane su likovne i literarne radionice na kojima su djeca mogla izraziti sve doživljeno i viđeno na lovranskom mulu. Radionice su se održavale svakog dana, a predstavljene su i obrađene sljedeće teme: prvog dana crkva sv. Jurja i glagoljica kroz likovnu radionicu (glina, monotipija); drugog dana Stubica i Kula kroz likovnu radionicu (tuš, akvarel); trećeg dana Stare šterne (vodospreme) kroz literarnu radionicu na čakavskom; četvrtog dana detalji s pročelja dvaju starih zgrada Mustaćon i sv. Juraj ubija zmaja kroz likovnu radionicu (crtež olovkom i ugljenom). Voditelji ovog programa bili su Sanja Albaneže, Albano Vučetić i Frane Babić.³⁸

Katedra je drugu radionicu organizirala od 27. do 29. travnja 2011., ponovno u vrijeme proljetnih školskih praznika, na prostoru lovranskog dijela obalne šetnice *Lungomare*. Pod vodstvom Sanje Albaneže održana je *Kreativna radionica Katedre Čakavskoga sabora Lovran*, trodnevna radionica na otvorenom za djecu predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta sa svrhom nastavka upoznavanja najmlađih s kulturno-povijesnom baštinom Lovrana i poticanjem raznovrsnog likovnog izričaja. Tema radionice bila je *Lovranske vile*, a voditelji radionice bili su Sanja Albaneže, Frane Babić i Marina Matulja Mavrinac. Sudjelovalo je 13 djece u dobi od četiri do 15 godina iz Lovrana i okolice te dvoje djece iz Beča i Zagreba koji su ovdje provodili proljetne praznike. Svakog prijepodneva voditelji programa i djeca okupili su se na trgu ispred crkve sv. Jurja u Lovranu. U šetnji uz *Lungomare* razgledavali su poznate lovranske vile od Lovrana do Ike uz zanimljive priče koje je pričao Frane Babić. Kraj svake vile djeca su prvi dan skicirala zapažene i upečatljive fragmente arhitekture njihovih fasada. Nakon šetnje i kratkog opuštanja uz zajednički doručak svakog je dana održana i likovna radionica slikanja i crtanja. Drugog su dana i posjetili jednu od vila te razgledali njezinu unutrašnjost i vrt (park). Posljednjeg dana posjetili su lovransku srednjovjekovnu kulu, a ispred nje održali malu izložbu dječjih uradaka motiviranih lovranskim vilama (Programsko izvješće 2011: 1).³⁹

Rad sa srednjoškolskim uzrastom ostvaren je u srpnju i kolovozu 2012. kada započinje suradnja s opatijskom Gimnazijom Eugena Kumičića. Name, profesorica povijesti u opatijskoj Općoj gimnaziji i članica lovranske Katedre Sanja Simper počela je voditi izborni predmet iz zavičajne nastave u sklopu kojeg su učenici provodili jezična istraživanja, skupljali riječi, a uz stručno vodstvo profesorice hrvatskog jezika i književnosti Mirjane Crnić Novosel (Eterović 2014a: 342).

38 V. Simper 2010a: 14–15; Simper 2010b: 355–356.

39 Usp. Klobučar 2012: 335.

Naposljetku, u ovom dijelu treba spomenuti i da je za najmlađe krajem travnja 2017. tiskana slikovnica *Tončić Petešić* Vjekoslave Jurdane kojoj je, uz Ustanovu „Ivan Matetić Ronjgov” i Nakladu Kvarner, Katedra bila suizdavač (Eterović 2018a: 287; Miletić 2017c: 71).

5.3. Javna predavanja (na čakavštini)

Dok su programi za djecu i mlade namijenjeni užoj ciljanoj skupini, javnim je predavanjima Katedra nastojala promovirati određene segmente baštine i vrijednosti koje zastupa, poput običaja i jezika (čakavštine), široj publici.

Prvo predavanje održano je u sklopu već spomenute večeri čakavskog književnog stvaralaštva u povodu Marunade netom nakon osnivačke skupine Katedre. Na njemu je Frane Babić u izložbenom prostoru Galerije Laurus u Lovranu prikazao svoj autorski rad: videozapis o lokalnoj tradiciji sakupljanja i iskorištavanja maruna (Slavić 2009: 17; Simper 2010b: 353; Miletić 2008a: 20–21).

Nekoliko godina kasnije, 12. listopada 2012., ponovno u povodu Marunade, članovi Katedre Igor Eterović i Frane Babić održali su dva popularnoznanstvena predavanja: prvo o oporukama kao izvorima za povijest Lovrana u predavanju *Iz lovranske svakodnevice 18. stoljeća*, a drugo o tradicionalnim oblicima sakupljanja maruna na Lovranšćini u predavanju *Lovranski maruni* u lovranskoj Kuli (Eterović 2014a: 342).

Katedra sljedeće, 2013. godine posvećuje sustavnu pažnju javnim predavanjima te pokreće ciklus popularnoznanstvenih predavanja na čakavštini. Prvo predavanje *Žejane – bogatija spravna va zajike, kante i užancah* Roberta Doričića održano je 9. siječnja 2013. u lovranskoj Galeriji Laurus (Eterović 2014a: 342–343). Iste godine i u istom prostoru popularnoznanstveno predavanje na čakavštini *Kako nać i zapisat svoji koreni* održao je Roberto Žigulić (Eterović 2014a: 344) 7. lipnja, a zatim je 4. prosinca predavanje *Lovranske šterne i kortili* održao Frane Babić (Eterović 2014a: 344).

Robert Doričić, pokretač i koordinator spomenutog ciklusa predavanja, organizirao je i koordinirao program proslave stote obljetnice pučke škole u Lignju *Slatka riječ i narodna misao 1914.–2014.: O stotoj obljetnici utemeljenja Hrvatske pučke škole Družbe Svetog Ćirila i Metoda u Lignju* koja je u suorganizaciji s Općinom Lovran održana 27. rujna 2014. u prostorijama nekadašnje škole, a današnjeg Društvenog doma Liganj. U programu su održana dva predavanja: Roberto Žigulić održao je predavanje *Učitelji i škola*, a Vjekoslava Jurdana predavanje *Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru i njena škola u Lignju* (Eterović 2016a: 299).⁴⁰

Kao četvrto u sklopu ciklusa popularnoznanstvenih predavanja na čakavštini Igor Eterović održao je 23. listopada 2015. u lovranskoj Galeriji Laurus predavanje *Nacionalni parki merikanskoga jugozapada* (Eterović 2016a: 301).

⁴⁰ Usp. Doričić 2014: 8–9.

U suorganizaciji s poduzećem Stubica d.o.o. 17. veljače 2016. u lovranskoj Galeriji Laurus održano je peto popularnoznanstveno predavanje *Zidne slike u crkvi sv. Jurja u Lovranu – povijesnoumjetnički značaj i restauratorske intervencije* Željka Bistrovića i Kristine Krulić (Valerjev Ogurlić 2016: 54–55; Eterović 2016a: 301–302). Iste je godine, u istom prostoru i jednakoj (su)organizaciji Luka Skorić 21. listopada održao šesto popularnoznanstveno predavanje *Frančiči – štorija od mesta i od pošti*, ponovno na čakavštini (Eterović 2018a: 285; Miletić 2016c: 5).

U jednakoj (su)organizaciji i na istom mjestu održao je Roberto Žigulić 28. studenoga 2017. predavanje *Stradanje Vele i Male Učki 1944. leta* kao sedmo u sklopu popularnoznanstvenih predavanja na čakavštini (Eterović 2018a: 287).

5.4. Ostale aktivnosti Katedre

Postoji i čitav niz ostalih aktivnosti Katedre koje se ne smiju zanemariti govori li se o ostvarenju ciljeva udruge. Primjerice, njezini članovi promovirali su i predstavljali Katedru na različitim znanstveno-stručnim skupovima. Tako su na 2. međunarodnoj znanstveno-stručnoj konferenciji *Revitalizacija malih povijesnih gradova i njihova okruženja u Primorsko-goranskoj županiji* održanoj u Mošćenicama 23. – 24. listopada 2009. Dušan Peršić, Ivo Mileusić i Frane Babić u ime Katedre izložili rad *Revalorizacija kulturno-povijesne baštine Lovrana* (Simper 2010a: 14–15; Simper 2010b: 354–355).⁴¹ Zatim je Robert Doričić kao član Katedre 11. studenoga 2011. nastupio na 12. znanstvenom skupu *Rijeka i Riječani u medicinskoj povijesnici* s referatom *Medicinski elementi u Župnoj crkvi svetog Jurja u Lovranu* izrađenim u suautorstvu s Igorom Eterovićem.⁴² Naposljetku, na međunarodnom znanstvenom skupu *Istra u Velikom ratu: glad, bolesti i smrt* Robert Doričić kao član Katedre predstavio je 10. listopada 2014. referat *Veliki rat: analiza demografskih kretanja na području župe Lovran i župe Mune* izrađen u suautorstvu s Igorom Eterovićem, koji je kasnije objavljen u

41 O ovom susretu i plodovima rada Skupa vidi pozamašan zbornik tiskan u nakladi Katedre Čakavskoga sabora Općine Mošćenička Draga, a u suradnji s Hrvatskom sekcijom ECOVAST-a (Europskog vijeća za sela i male gradove): *Mošćenički Zbornik*, 6, 2009. ECOVAST je kratica za European Council for the Village and Small Town, a više o radu hrvatske sekcije v. na „ECOVAST – hrvatska sekcija”, dok se o spomenutom skupu više može vidjeti na izravnoj poveznici „Mošćenice (2009.)”.

42 Eterović, Igor; Robert Doričić. „Medicinski elementi u Župnoj crkvi svetog Jurja u Lovranu”. u: Doričić 2011b: 11. To je istraživanje u prosincu 2012. objavljeno u obliku izvornog znanstvenog članka u kojemu se Robert Doričić potpisuje kao član Katedre (V. Eterović i Doričić 2012), a za naslovnice je odabrana fotografija svetišta lovranske župne crkve poslana uz članak (Eterović 2014a: 342). Cijeli svezak časopisa s navedenim člankom te slikom spomenute naslovnice dostupan je u otvorenom pristupu i u elektroničkom obliku na poveznici „Acta medico-historica Adriatica: AMHA, Vol. 10 No. 2, 2012.” To je istraživanje predstavljeno i poster-prezentacijom na izložbi Udruge „Artnatomija” održanoj 30. siječnja 2013. na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci (Doričić 2013b: 9).

zborniku radova sa skupa.⁴³ Član Izvršnog odbora Frane Babić aktivno je sudjelovao na svečanoj skupštini Čakavskog sabora 26. i 27. rujna 2015. u Splitu kao predstavnik Katedre (Eterović 2016a: 301).

Katedra se pokazala i kao vrijedan suradnik i dobar domaćin brojnim drugim udrugama s kojima dijeli sličan fokus bavljenja. Tako se Katedra uključila u organizaciju spomenute konferencije u Mošćenicama tako što je posljednjeg dana, 25. listopada 2009., u Galeriji Laurus u Lovranu bila domaćin godišnje skupštine jednog od organizatora, Hrvatske sekcije ECOVAST-a (Europskog vijeća za sela i male gradove), održane kao nastavak programa skupa (Simper 2010a: 14–15; Simper 2010b: 355). Zatim je bila domaćin gostujuće izložbe *Neka nu me uci/Da me ne zaboraviš – fotografski zapisi iz Šušnjevice i Žejana* koja se održavala od 14. prosinca 2012. do 10. siječnja 2013. u lovranskoj Galeriji Laurus (Eterović 2014a: 342).⁴⁴ Katedra je 11. studenoga 2017. bila i domaćin održavanja skupštine Čakavskog sabora koja se uz snažnu potporu Općine Lovran održala u lovranskom kinu „Sloboda” (Eterović 2018a: 287).

Tradicionalno bliska suradnja s Općinom Lovran nastavljena je kroz zajednički projekt Općine Lovran i TZ-a Općine Lovran na izradi turističkih informativnih ploča s QR kodovima. Katedra je bila glavni suradnik, pruživši podršku pripremom tekstova za svih deset lokaliteta prve faze postavljanja ploča: Stari grad, crkva sv. Ivana Krstitelja, Župna crkva sv. Jurja, Gradska kula, Stubica, Mustaçon, crkva Sv. Trojstva, Kuća Auersperg, Kortil Tonon i spomen-ploče kralju Fridrihu II. Augustu. Ploče su postavljene 31. ožujka 2014. Tekstove o znamenitostima lovranske gradske jezgre priredili su članovi Katedre Čakavskoga sabora Lovran Robert Doričić, Igor Eterović, Ivana Eterović i Cvjetana Miletić, a suradnici na projektu bili su također članovi Katedre Frane Babić, Gergely Ágoston i Zvijezdana Klobučar Filčić (Eterović 2014a: 344).⁴⁵

Katedra je bila stalno aktivna u organiziranoj prezentaciji svojih aktivnosti široj javnosti, što potvrđuju brojni izvori upravo te vrste upotrijebljeni za pisanje ovog rada. No iznimno je pohvalan pokušaj Katedre da bude prisutna i u elektroničkim medijima: osim vijesti po raznim portalima i blogovima⁴⁶, posebno treba istaknuti da je 10. travnja 2012. otvoren profil Katedre na društvenoj mreži *Facebook* na kojemu se objavljuju obavijesti i slikovni materijal o aktivnostima Katedre (Klobučar 2012: 355; „Katedra Čakavskoga sabora Lovran”). Iz istih razloga pokreće se i izrada službene *web*-stranice Katedre kojom kao administra-

43 Usp. Eterović 2016a: 299; Doričić i Eterović 2014: 10–11; Doričić i Eterović 2017: 85–106.

44 Usp. Doričić 2013: 9. Izložba je nastala u sklopu projekta „Očuvanje vlaškog i žejanskog jezika”. (v. „Očuvanje vlaškog i žejanskog jezika”), a jedan je od autora izložbe član Katedre Robert Doričić (v. „Žic, Davor”).

45 Usp. Kirigin 2014: 9.

46 Velika većina spomenutih aktivnosti svoje je mjesto našla u elektroničkim medijima obavještavanja javnosti i jednostavnim pretraživanjem moglo bi ih se pronaći, a većina poveznica navedena je na službenom *Facebook* profilu i *web*-stranici Katedre o kojima nešto više riječi u nastavku.

torica rukovodi Ivana Eterović, a posjetiteljima je dostupna od početka studenoga 2015. godine.⁴⁷ Vrlo je važno i prezentiranje elektroničkim medijima ciljanoj znanstvenoj zajednici koje je postignuto početkom studenoga 2015. godine kada *Zbornik Lovranščine* postaje u cijelosti dostupan na Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske – Hrčak zahvaljujući članici Katedre Ani Montan kao administratorici (Eterović 2016a: 301).

Mnogo se radilo i na prisutnosti u drugim klasičnim kanalima javnog izvještavanja poput televizijskog i radijskog medijskog prostora. Tako je u emisiji „Trenutak spoznaje” Trećeg programa Hrvatske televizije 7. lipnja 2012. gostovao glavni urednik *Zbornika* Igor Eterović i govorio o radu Katedre. U emisiji „Osjećanje vremena” urednice Smiljane Bertoše, koja se emitira na Radiju Istra, predsjednik Katedre Igor Eterović gostovao je 24. travnja 2014. i govorio o trećoj knjizi *Zbornika Lovranščine*⁴⁸, a 12. studenoga 2015. potpredsjednica Katedre Cvjetana Miletić govorila je o pjesničkoj zbirci *Puna nedra mora*. Novinarica Helena Anušić, urednica emisije „Mojih 15 minuta” koja se emitira na Međunarodnom radijskom kanalu Glas Hrvatske, ponudila je suradnju Katedri i u njezinoj su emisiji redom gostovali članovi Izvršnog odbora Katedre: Frane Babić govorio je 21. prosinca 2014. o povijesti Lovrana i Katedri, Cvjetana Miletić 28. prosinca 2014. o obilježavanju božićnih blagdana u Hrvatskom primorju (Eterović 2016a: 299), a Robert Doričić 10. svibnja 2015. o ostavljanom nasljeđu u starim lovranskim oporukama i održanom znanstvenom skupu u Lovranu (Eterović 2016a: 299–300). U emisiji „Labirint” Prvog programa Hrvatske televizije 12. ožujka 2015. gostovao je član Izvršnog odbora Katedre Frane Babić koji je govorio o Lovranu i također o radu Katedre (Eterović 2016a: 299).

Rad Katedre općenito je predstavljen i kratkim člankom o njezinu radu u posebnom izdanju *Lovranskog lista* u studenome 2015. (Miletić 2015b: 10), a glavni urednik i predsjednik Katedre Igor Eterović predstavio je 25. travnja 2016. (Eterović 2018a: 285), odnosno 20. travnja 2018. na Svečanoj sjednici Općine Lovran *Zbornik Lovranščine* ističući ga kao dugogodišnji središnji znanstveni, istraživački i izdavački projekt Katedre, kvalitetno realiziran velikim dijelom i zbog uspješne suradnje između Općine i Katedre (Ig. Eterović 2019: 175).

Svojevrsna promocija Katedre i priznanje njezina rada ostvareno je i kroz činjenicu da je na prijedlog Katedre potpredsjednica Katedre Cvjetana Miletić 19. travnja 2013. na svečanoj sjednici Općine Lovran dobila Nagradu za životno djelo Općine Lovran u području doprinosa kulturi i edukaciji (Eterović 2014a: 343; Kućel-Ilić 2013b: 10–11; Doričić 2013b: 9).

47 Usp. „Katedra Čakavskoga sabora Lovran”.

48 Eterović 2016a: 299.

6. Evaluacija rada i aktivnosti Katedre u prvom desetljeću njezina djelovanja

Evaluaciju Katedrina rada najjednostavnije je provesti vratimo li se osnovnim statutarnim ciljevima udruge, odnosno definiranju djelatnosti kroz koje je zamišljeno da se ti ciljevi ostvare. Prvi je njezin osnovni cilj, podsjetimo, „okupljanje i suradnja kulturnih, stručnih, odgojno-obrazovnih i znanstvenih radnika, te udruga i ustanova zainteresiranih za njegovanje, proučavanje, unapređivanje i promicanje kulture i znanosti na području Lovranšćine” (Statut 2008: 2) te se iz ptičje perspektive, osvrćući se na cjelokupni prikazani rad Katedre, bez ustručavanja može reći da je on u potpunosti ostvaren. Za najveće projekte Katedre poput znanstvenih skupova i znanstvenog časopisa naprosto je bilo potrebno okupiti širok broj resursa, počevši od stručnih suradnika i institucija preko sponzora i izvora financija do suradnika u prezentiranju i promoviranju takvih aktivnosti u medijima i široj javnosti.

Drugi je cilj definiran kao „očuvanje, istraživanje i promicanje materijalnog i duhovnog naslijeđa ljudi s područja Lovranšćine” (Statut 2008: 2), a njegovo je postizanje također već ukratko prikazano pri prezentaciji i evaluaciji pojedinih sadržaja u članku. Naime, Katedra je iznimnom otvorenosti i širinom aktivnosti uspjela okupiti različite znanstvene, stručne i suradnike u kulturi promičući različite aspekte baštine Lovrana i Lovranšćine, valorizirajući to naslijeđe na raznovrsne načine, od znanstvene valorizacije preko umjetničke interpretacije do popularnoznastvenog prezentiranja široj javnosti. Ocjena ostvarivosti oba cilja još je jasnija okrenemo li se pojedinim definiranim djelatnostima koje su statutarно određene kao najpogodnije za ostvarenje glavnih ciljeva.

Djelatnosti „njegovanje, vrednovanje i promicanje čakavštine kao dijela hrvatskoga jezika, te poticanje znanstvenih i stručnih istraživanja čakavštine” (Statut 2008: 2) te „poticanje književnog stvaralaštva i razvitka književnosti na čakavštini” (Statut 2008: 2) ogledaju se u raznim oblicima aktivnosti Katedre: od rada s djecom i mladima kroz niz programa preko znanstvenih istraživanja i analiza lokalnih idioma Lovranšćine u *Zborniku Lovranšćine* do poticanja i razvijanja reprezentativne književnoumjetničke produkcije na čakavštini u sklopu biblioteke *Liburnijski lapiš* te popularnoznastvenih predavanja na čakavštini.

„Otkrivanje, izučavanje, vrednovanje i prezentiranje prirodne, kulturne, povijesne i privredne baštine Lovranšćine” (Statut 2008: 2) kao skup djelatnosti najbolje je ostvaren znanstvenom diseminacijom na znanstvenim skupovima i u sklopu *Zbornika Lovranšćine*, no i u drugoj znanstvenoj periodici preko članova Katedre.⁴⁹

Nedvojbeno se može zaključiti da je „suradnja s drugim katedrama Čakavskog sabora te ostalim znanstvenim, kulturnim, privrednim, prosvjetnim, društvenim i vjerskim organizacijama i ustanovama u zemlji i inozemstvu” (Statut

49 Dovoljno je kao primjere navesti radove Eterović i Doričić 2012; Eterović i Eterović 2013; Doričić i Eterović 2017.

2008: 2) ostvorena egzemplarno. Katedra je u svojim projektima i programima te kroz njih bila prirodno upućena na velik broj institucija, udruga i različitih organizacija, no s druge se strane također spremno odazivala na bilo kakve oblike suradnje poput domaćinstava različitih događanja tih organizacija.

„Izdavačka djelatnost (osobito knjiga i radova iz raznih područja kulture i znanosti)” (Statut 2008: 2) možda je i najsnažnija aktivnost Katedre kojom se ona zasigurno može svrstati u sam vrh izdavačke produkcije katedara okupljenih u Čakavski sabor, ali i među reprezentativni primjer sustavnog i organiziranog planiranja izdavačke politike na regionalnom, pa čak i širem području. Osmišljavanje i kontinuirana realizacija izdanja u čak tri izdavačka niza – znanstveni časopis *Zbornik Lovranščine*, biblioteka *Liburnijski lapiš* i biblioteka *Lovranska dota* – uza sva ostala izdanja Katedre stvorila je pomalo paradoksalnu situaciju: Katedra je ovu djelatnost, koja je zbog niza čimbenika (organizacijskih, financijskih itd.) inače najzahtjevnija, svojim snažnim fokusom i očito povoljnim okolnostima okupljanjem kritične mase lokalnih suradnika koji su je mogli realizirati učinila djelatnošću po kojoj je najprepoznatljivija u lokalnom, regionalnom, pa čak i nacionalnom pogledu s obzirom na suradnike iz svih krajeva Hrvatske.

„Njegovanje, vrednovanje i unapređivanje glazbenog, likovnog i plesnog narodnog i suvremenog umjetničkog izraza i stvaralaštva te scenske kulture i izraza” (Statut 2008: 2) najslabije je ostvorena djelatnost iako se u radionicama s djecom dotaknulo poticanja likovnog izraza. No postoje naznake da bi se uskoro i to moglo promijeniti.⁵⁰

Skup djelatnosti definiranih kao „skrb o zaštiti, obnovi, revitalizaciji i prezentaciji spomenika kulture, te o obnovi, zaštiti i prezentaciji drugih kulturnih dobara” (Statut 2008: 2) također je bio obuhvaćen aktivnostima Katedre prezentacijama na znanstvenim i stručnim konferencijama, izradom tekstova za informativne ploče s QR kodovima, diseminacijom specifičnih povijesnoumjetničkih i sličnih radova relevantnih za ovu dimenziju u *Zborniku Lovranščine*, ali i uključivanjem takvih tema u javna znanstvenopopularna predavanja, pri čemu je ono posvećeno apelu za očuvanjem freski u lovranskoj Župnoj crkvi najreprezentativniji primjer.

⁵⁰ Na prijedlog nove članice Izvršnog odbora Kristine Kaplan Rukavina u prvoj polovici 2019. osnovan je ČA – čakavski ansambl zamišljen kao zasebna radna grupa unutar Katedre, čiji je cilj revitalizirati autohtonu kazališnu baštinu i poticati stvaranje novih dramskih i glazbeno-scenskih djela za lokalno stanovništvo čija je svakodnevnica stolpljena s čakavskim narječjem i temama vezanima za Lovranščinu i Kvarner. Pod vodstvom predlagačice programa već je ostvareno nekoliko zasebnih aktivnosti: primjerice, u subotu, 22. lipnja 2019. održana je predstava „Duhi” prema motivima istoimene komedije Drage Gervaisa na lokaciji kalca „Pul ravni” u Tuliševici, odnosno u nedjelju, 23. lipnja, na lokaciji lovranske plaže Cipere; u subotu, 16. studenoga 2019., u lovranskom kinu „Sloboda” održana je glazbeno-scenska predstava / čakavska komedija na tekstove Drage Gervaisa „Duhi” u suorganizaciji Čakavskog ansambla Katedre i Udruge „Interval”. Usp. „Čakavski ansambl „ČA””; „Cvjetović, Nikola”; „,DUHI’ (scenska adaptacija čakavske komedije Drage Gervaisa)”.

„Poticanje, organiziranje i sudjelovanje u manifestacijama koje promiču tradiciju Lovranšćine” (Statut 2008: 3) trajno je obilježje rada Katedre i određen pokazatelj uske suradnje s Općinom Lovran. Gotovo sve veće aktivnosti ciljano su organizirane u sklopu najvažnijih aktivnosti za Lovran i Lovranšćinu poput Marunade, Dana trešanja i Dana Općine Lovran.

Djelatnosti „organiziranje i održavanje znanstvenih i stručnih skupova, tematskih rasprava, kolokvija i okruglih stolova, te kulturnih i umjetničkih priredaba, manifestacija i susreta” (Statut 2008: 3) te „poticanje znanstvenih i stručnih povijesnih istraživanja, objavljivanje i prezentacija rezultata tih istraživanja, te njegovanje tradicijskih i drugih oblika kulture čakavaca u inozemstvu” (Statut 2008: 3) isprepletene su s već spomenutim aktivnostima i u potpunosti su ostvarene nizom aktivnosti Katedre, od diseminacije istraživanja na znanstvenim skupovima i znanstvenoj periodici, same organizacije znanstvenih skupova i izdavanja znanstvenog časopisa.

Može se zaključiti da je u prvom desetljeću Katedra uspješno ostvarila zacrtane statutarne ciljeve kroz sve Statutom definirane osnovne djelatnosti svojeg rada. Njegovanje glazbenog, scenskog i likovnog izraza bilo je najslabije zastupljeno, no uzme li se u obzir uspješnost u svim ostalim dimenzijama, može se reći da je Katedra iznimno uspješno djelovala u prvih deset godina svojeg rada ostvarujući, a kvalitetom čak i nadilazeći uobičajene standarde onih djelatnosti koje su najzahtjevnije kao što su znanstvena valorizacija i izdavaštvo.

7. Zaključni osvrt: Katedrina *dota* Lovranu

Nastavljajući s odmakom od gotovo desetljeća tradiciju svoje prethodnice Katedre Čakavskog sabora Opatija, koja je sve do početka ovog stoljeća predstavljala stožer kulturnog djelovanja na području čitave Liburnije i Opatijskog krasa, Katedra Čakavskoga sabora Lovran od svojih početaka dosljedno čuva i promovira tradicijsku baštinu Lovranšćine. Pritom ne ostaje sapeta administrativnim granicama novouspostavljenih općina i gradova krajem 90-ih godina 20. stoljeća, već Lovranšćini pristupa u gabaritima kako je ona stoljećima određivana i kao takva ukotvljena u mikroidentitet svojih stanovnika. Stoga se s punim pravom može reći da je ona čuvarica identiteta Lovranšćine.

U radu i provedenim programima u prvom desetljeću postojanja djelovanje Katedre bilo je usmjereno ciljevima postavljenima u Statutu. Oni su pak u svojoj biti odražavali ideje Čakavskoga sabora osnovanog 1970. godine u Žminju kojeg je lovranska Katedra formalno sastavnica. No s pravom se može istaknuti da je lovranska Katedra učinila i mnoge pozitivne iskorake koji su rezultirali valorizacijom i promocijom materijalne i nematerijalne baštine Lovranšćine. Katedra je posebnu pozornost posvećivala sudu lokalne zajednice kojoj su njezini programi bili namijenjeni te je u skladu s njezinim sugestijama unosila novine u svoje djelovanje. Bilo bi neopravdano zaključiti da je zbog iznimne fokusiranosti na znanstvenu valorizaciju lovranske baštine udruga bila zatvorena za širu

javnost jer je Katedra upravo njegovanjem čakavštine kroz izdavačku djelatnost, kroz rad s djecom i kroz cikluse popularno-znanstvenih predavanja isticala svoju otvorenost i tendenciju da ne (p)ostane ograničena na uzak krug korisnika. Dapače, usudili bismo se tvrditi da je u prvom desetljeću djelovanja Katedra Čakavskoga sabora Lovran onom dijelu lokalne zajednice zainteresiranom za baštinu Lovranšćine ponudila čitav niz programa u kojima je većina, neovisno o dobi, zasigurno mogla pronaći onaj segment za koji je pokazivala poseban interes. Katedra Čakavskoga sabora Lovran takvima je pružala mogućnost da se i sami aktivno uključe u promociju i čuvanje lovranske baštine. Štoviše, pojedinci su prepoznali otvorenost Katedre i odazvali se njezinu pozivu te su na neki način mogli sami kreirati Katedrin program i kroz nju realizirati svoje ideje.

Izuzme li se neposredan odnos s lokalnom zajednicom u zajedničkom angažmanu na očuvanju baštine Lovranšćine koji je bio jedan od Katedrinih prioriteta u prvome desetljeću, Katedra je uspješnom i snažnom izdavačkom djelatnosti koja se ističe na regionalnoj pa čak i nacionalnoj razini, neovisno o tome radi li se o znanstvenim radovima, publicistici ili književnoumjetničkim tekstovima, dokumentirala elemente lovranske baštine koji su tako postali široko dostupni kao temelj i poticaj za njezinu daljnju valorizaciju, ostavljajući time i sama Lovranu i Lovranšćini neskromnu *dotu* (miraz).

Izvori

1. Arhiva Katedre Čakavskoga sabora Lovran, [Simper, Sanja], *Programsko izvješće [o radu Katedre] za 2011. godinu*, str. 1.
2. Arhiva Katedre Čakavskoga sabora Lovran, [Eterović, Igor], *Plan rada KČS Lovran za 2014. godinu*, Skupština (12. studenog 2013.).
3. Arhiva Katedre Čakavskoga sabora Lovran, *Popis članova Inicijativnog odbora za osnivanje Katedre Čakavskog sabora Lovran*, arhiva Katedre.
4. Arhiva Katedre Čakavskoga sabora Lovran, *Pozivnica [na osnivanje Inicijativnog odbora Katedre Čakavskog sabora Lovran]*.
5. Arhiva Katedre Čakavskoga sabora Lovran, *Rješenje [o upisu u registar udruga]*, Opatija (2009.), Čl. 1, str. 1.
6. Arhiva Katedre Čakavskoga sabora Lovran, *Statut Katedre Čakavskoga sabora Lovran* (2008.), preambula, str. 1.
7. Arhiva Katedre Čakavskoga sabora Lovran, *Zapisnik [Osnivačke skupštine]*, (4. listopada 2008.).

Literatura

1. [Pozivnica]. 2017. *Ne reči nikad rogi ribaru*, *Lovranski list*, 42, travanj, str. 35.
2. [R. T.]. 2019. „Lovranska kronika Alberta Paesanija“. *Novi list*, 19. prosinca, str. 17.
3. „Acta medico-historica Adriatica : AMHA, Vol. 10 No. 2, 2012.” URL: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=toc&id_broj=7798 (1. lipnja 2020.).

4. Benić, Kristian. 2010. „Zbornik Lovranšćine, Katedra Čakavskog sabora Lovran, Lovran, 2010., 362 str.”. *Historijski zbornik*, 63/2, str. 624–625.
5. Benić, Kristian. 2012. „Zbornik Lovranšćine, Katedra Čakavskog sabora Lovran, Lovran, 2012., 343 str.”. *Historijski zbornik*, 65/1, str. 235–236.
6. Bertoša, Slaven. 2011. „Zbornik Lovranšćine, knjiga 1, Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran, 2010., 362 str.”. *Povijesni prilozi*, 41, str. 296–298.
7. Bertoša, Slaven. 2012. „Zbornik Lovranšćine, knjiga 2, Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran, 2012., 343 str.”. *Povijesni prilozi*, 42, str. 379–381.
8. Bertoša, Slaven. 2013. „Lovran i Lovranci: judi, delo i užanci. Na raskršću dva milenija, Katedra Čakavskog sabora Lovran, 2013., 445 str.”. *Nova Istra*, 48/3–4, str. 306–308.
9. Bertoša, Slaven. 2017. „Zbornik Lovranšćine, knjiga 4., Katedra Čakavskog sabora Lovran, Lovran 2016, 309 str.”. *Historijski zbornik*, 70/1, str. 266–269.
10. Crnić Novosel, Mirjana. 2015. „O nematerijalnoj baštini lovranskoga kraja (Zbornik Lovranšćine. Knjiga 3. Katedra Čakavskog sabora Lovran. Lovran, 351 str.)”. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 41/1, str. 191–195.
11. Cvjetović, Nikola. „Glazba premrežila županiju i stigla u staračke domove, prihvatilište za beskućnike i druge neuobičajene lokacije @ Volosko, Lovran” URL: <https://poduckun.net/foto-video-glazba-premrezila-zupaniju-i-stigla-u-staracke-domove-prihvatiliste-za-beskucnike-i-druge-neuobicajene-lokacije-volosko-lovran/> (1. lipnja 2020.).
12. „Čakavski ansambl ‘ČA’“, Facebook. URL: <https://www.facebook.com/%C4%8Cakavski-ansambl-%C4%8CA-621621375023857/> (1. lipnja 2020.).
13. Česen, Marina. 2009. *Val od vetra i modre maglice*. Opatija: Katedra Čakavskog sabora Opatija.
14. Doričić, Robert. 2011a. „Znanstveni skup Lovranski Stari grad: prošlost, sadašnjost, budućnost, Lovran, 16. travnja 2011.”. *Histria*, 1, str. 327–330.
15. Doričić, Robert (ur.). 2011b. *12. znanstveni skup Rijeka i Riječani u medicinskoj povjesnici – zbornik sažetaka*. Rijeka: Hrvatsko znanstveno društvo za povijest zdravstvene kulture.
16. Doričić, Robert. 2013a. „Lovran i Lovranci: judi, delo i užanci“. *Lovranski list*, 31, siječanj, str. 12.
17. Doričić, Robert. 2013b. „Nanizala se kolajnica knjiga – godišnja skupština Katedre Čakavskog sabora Lovran”. *Lovranski list*, 33, prosinac, str. 9.
18. Doričić, Robert. 2014. „Stota godišnjica hrvatske pučke škole u Lignju”. *Lovranski list*, 36, prosinac, str. 8–9.
19. Doričić, Robert; Igor Eterović. 2014. „Veliki rat: analiza demografskih kretanja na području župe Lovran i župe Mune”. *Međunarodni znanstveni skup Istra u Velikom ratu: glad, bolesti, smrt – Studijski dan povodom stogodišnjice Prvog svjetskog rata = Convegno scientifico internazionale L'Istria nella Grande guerra: fame, malattie, morte – Giornata di studio nel centenario della prima guerra mondiale = Mednarodna znanstvena konferenca Istra v Veliki vojni: glad, bolezni, smrt – Študijski dan ob stoletnici Prve svetovne vojne*. Ur. Elena Poropat Pustijanac. Koper/Capodistria: Humanističko društvo Histria – Società umanistica Histria – Humanistično društvo Histria, str. 10–11.

20. Doričić, Robert; Igor Eterović. 2017. „Demografske promjene uslijed Prvog svjetskog rata na području župa Lovran i Mune”. *Istra u Velikom ratu: glad, bolesti, smrt/L'Istria nella Grande guerra: fame, malattie, morte/ Istra v Veliki vojni: glad, bolezni, smrt*. Petra Svolfšak (ur.). Koper/Capodistria: Histria editio-nes, str. 85–106.
21. „‘DUHI’ (scenska adaptacija čakavske komedije Drage Gervaisa)”. Općina Lovran, URL: <http://opcinalovran.hr/index.php/duhi-scenska-adaptacija-cakavske-komedije-drage-gervaisa/> (1. lipnja 2020.).
22. „ECOVAST – hrvatska sekcija“. URL: <http://www.ecovast.hr/> (1. lipnja 2020.).
23. Ekl, Vanda (ur.). 1974. *Liburnijske teme*, 1, Opatija: Katedra Čakavskog sabora Opatija.
24. Ekl, Vanda (ur.). 1977. *Liburnijske teme*, 2, Opatija: Katedra Čakavskog sabora Opatija.
25. Ekl, Vanda (ur.). 1978. *Liburnijske teme*, 3, Opatija: Katedra Čakavskog sabora Opatija.
26. Ekl, Vanda (ur.). 1981. *Liburnijske teme*, 4, Opatija: Katedra Čakavskog sabora Opatija.
27. Ekl, Vanda (ur.). 1987. *Liburnijske teme*, 6, Opatija: Katedra Čakavskog sabora Opatija.
28. Eterović, Igor (ur.). 2010. *Zbornik Lovranščine*, 1, Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
29. Eterović, Igor (ur.). 2012. *Zbornik Lovranščine*, 2, Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
30. Eterović, Igor. 2014a. „Izvješće o radu Katedre Čakavskoga sabora Lovran 2012.–2014.”. *Zbornik Lovranščine*, 3, str. 342–344.
31. Eterović, Igor (ur.). 2014b. *Zbornik Lovranščine*, 3, Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
32. Eterović, Igor. 2016a. „Izvješće o radu Katedre Čakavskoga sabora Lovran 2014.–2016.”. *Zbornik Lovranščine*, 4, str. 299–302.
33. Eterović, Igor (ur.). 2016b. *Zbornik Lovranščine*, 4, Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
34. Eterović, Igor. 2018a. „Izvješće o radu Katedre Čakavskoga sabora Lovran 2016.–2018.”. *Zbornik Lovranščine*, 5, str. 285–287.
35. Eterović, Igor (ur.). 2018b. *Zbornik Lovranščine*, 5, Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
36. Eterović, Igor. 2019. „Izvješće o radu Katedre Čakavskoga sabora Lovran 2018.–2019.”. *Zbornik Lovranščine*, 6, str. 175–177.
37. Eterović, Igor; Ivana Eterović. 2013. „Devet lovranskih oporuka iz druge polovice 18. stoljeća: povijesna i jezična analiza”. *Histria*, 3, str. 61–97.
38. Eterović, Igor; Robert Doričić. 2012. „Medicinski elementi u Župnoj crkvi svetog Jurja u Lovranu”. *AMHA – Acta medico-historica Adriatica*, 10/2, str. 185–212.
39. Eterović, Igor; Robert Doričić. 2020. *Prvih deset godina rada Katedre Čakavskoga sabora Lovran (2009.–2019.)*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.

40. Eterović, Ivana (ur.). 2013. *Znanstveni skup „Lovran u riječi, riječ u Lovranu“ – zbornik sažetaka*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
41. Eterović, Ivana (ur.). 2015. „*Od sagdana do blagdana*“: znanstveni skup o tradicijskoj baštini Lovranštine – zbornik sažetaka. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
42. Eterović, Ivana (ur.). 2017. *Znanstveni skup „Od mora do mora“: uloga mora u svakodnevnom životu Lovrana i Lovranštine nekada i danas – zbornik sažetaka*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
43. Eterović, Ivana (ur.). 2019. *Znanstveni skup „I te gori visokost ide daže pod oblaki“: Život na Učki i oko Učke kroz stoljeća – zbornik sažetaka*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
44. Fumić, Mateja. 2016. „Promicanje kulturne baštine Lovranštine (prikaz *Zbornika Lovranščine*, Katedra Čakavskoga sabora Lovran, Lovran, 2016.)”. *Problemi Sjevernog Jadrana*, 15, str. 191–195.
45. Hlača, Ljiljana. 2016. „Z Čakavčicun pod rukun, va Kastav gren sad svoj”. *Novi list*, prilog *Primorski list*, 30. listopada, str. 11.
46. Jurčić, Nina; Sanja Simper. 2009. „Stoljetna tradicija zdravstvenog i kupališnog turizma u Lovranu”. *Lovranski list*, 15, travanj, str. 18–19.
47. „Katedra Čakavskoga sabora Lovran”. URL: <https://www.facebook.com/pages/category/Nonprofit-Organization/Katedra-%C4%8Cakavskoga-sabora-Lovran-147367305329103/> (1. lipnja 2020).
48. Kirigin, Marina. 2014. „Ukoričeni izvorni radovi čuvaju lokalnu baštinu”. *Novi list*, prilog *Liburnijski list*, 18. svibnja, str. 9.
49. Klobučar, Zvijezdana. 2012. „Izvjješće o radu Katedre Čakavskoga sabora Lovran 2010.–2012.”. *Zbornik Lovranščine*, 2, str. 334–335.
50. Klobučar, Zvijezdana. 2013. „Znanstveni skup *Lovran u riječi, riječ u Lovranu*, Lovran, 20. travnja 2013.”. *Histria*, 3, str. 502–506.
51. Kolonić Bistričić, Sandra (ur.). 1998. *Lovran u XIX. st. (Posebno izdanje Biltena Općine Lovran)*. Lovran: Poglavarstvo Općine Lovran.
52. Kolonić Bistričić, Sandra (ur.). 2000. *Učka – živjeti s planinom i od planine (Posebno izdanje Biltena Općine Lovran)*. Lovran: Poglavarstvo Općine Lovran.
53. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2012. „Lovranska ‚Večer od ljubavi‘”. *Novi list*, 20. ožujka, str. 19.
54. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2013a. „Lovran i Lovranci – judi, delo i užanci va knjigu pospravni”. *Novi list*, 3. siječnja, str. 42–43.
55. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2013b. „Cvjetani Miletić nagrada za životno djelo”. *Lovranski list*, 31, travanj, str. 10–11.
56. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2015a. „Sreća je gjedat kako tvoja deca postaju novi Galebi Jonathani: Cvjetana Miletić, učiteljica u mirovini, pjesnikinja, urednica i zaljubljenica u dobro pisanje”. *Novi list*, prilog *Liburnijski list*, 19. srpnja, str. 6–7.
57. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2015b. „Puna nedra mora po mere od srca”. *Novi list*, 2. studenog, str. 16.
58. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2015c. „Tajne su otkrivene kada je poezija pobjegla iz ladicu”. *Novi list*, prilog *Liburnijski list*, 22. studenog, str. 4.

59. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2016. „Pisani ‚muzej od življenja‘”. *Novi list*, 24. travnja, str. 8.
60. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2017a. „U Lovranu od mora do mora”. *Novi list*, 12. siječnja, str. 20.
61. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2017b. „Dule, Bob Dylan i more dobrih ljudi va Lovrane”. *Novi list*, 4. svibnja, str. 64–65.
62. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2019a. „Sve o Učki i oko Učke u zborniku radova: Znanstveni skup o ‘gorskoj kraljici’ s različitih aspekata”. *Novi list*, 29. travnja, str. 14.
63. Kućel-Ilić, Aleksandra. 2019b. „Predstavljena Lovranska kronika Alberta Paesanija”. *Novi list*, 23. prosinca, str. 16.
64. Kurelić, Robert. 2011. „Zbornik Lovranšćine, knjiga 1, Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran, 2010., 362 str.”. *Histria*, 1, str. 286–288.
65. Kurelić, Robert. 2013. „Zbornik Lovranšćine, knjiga 2, Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran, 2012., 343 str.”. *Histria*, 3, str. 446–448.
66. Miletić, Cvjetana. 2008a. „Lovran je dobio Katedru Čakavskog sabora”. *Novi list*, 23. listopada, str. 20–21.
67. Miletić, Cvjetana. 2008b. „Osnovana Katedra Čakavskog sabora”. *Lovranski list*, 13. studeni, str. 34.
68. Miletić, Cvjetana. 2010. „Lovranski spomenar”. *Lovranski list*, 19. travanj, str. 11.
69. Miletić, Cvjetana. 2011a. „Znanstveni skup povodom Dana Općine Lovran: Stari Grad – jučer, danas, sutra”. *Lovranski list*, 23. travanj, str. 8–9.
70. Miletić, Cvjetana. 2011b. „Mošćenice naša zibel – fešta za ku su se prnašale kantridi”. *Novi list*, 17. studenog, str. 56–57.
71. Miletić, Cvjetana. 2011c. „Sonia i Tonči – dve umjetničke duši va Lauruse”. *Lovranski list*, 26. prosinac, str. 13.
72. Miletić, Cvjetana. 2012a. „Dve lovranske večeri od ljubavi”. *Novi list*, 29. ožujka, str. 58–59.
73. Miletić, Cvjetana. 2012b. „Izlazi drugi Zbornik Lovranšćine”. *Lovranski list*, 27. travanj, str. 14.
74. Miletić, Cvjetana. 2012c. „Bogatija ku se ne sme pozabit. Igor Eterović – urednik dva Zbornika Lovranšćine”. *Lovranski list*, 28. srpanj, str. 9–11.
75. Miletić, Cvjetana. 2013a. „Znanstveni skup Lovran u riječi, riječ u Lovranu”. *Lovranski list*, 31. travanj, str. 10–11.
76. Miletić, Cvjetana. 2013b. „Kolajnica Vjekoslave Jurdane”. *Novi list*, 23. svibnja, str. 40–41.
77. Miletić, Cvjetana. 2013c. „Se ljubavi našega Braneta”. *Novi list*, 6. lipnja, str. 42–43.
78. Miletić, Cvjetana. 2014. „Srdočki kamičići – školanki ke se igraju s besedami”. *Novi list*, prilog *Liburnijski list*, 12. lipnja, str. 44–45.
79. Miletić, Cvjetana. 2015a. „Znanstveni skup od blagdana do sagdana”. *Lovranski list*, 37. travanj, str. 26.

80. Miletić, Cvjetana. 2015b. „Katedra Čakavskoga sabora Lovran”. *Lovranski list*, 38, studeni, str. 10.
81. Miletić, Cvjetana. 2016a. „Pred čitateljima 4. knjiga ‚Zbornika Lovranšćine’”. *Lovranski list*, 40, lipanj, str. 7.
82. Miletić, Cvjetana. 2016b. „Prestava još ni finila...: Zvonko Turak štimani Kastavac čigove su pjesmi prvi put posložene va knjigu”, *Novi list*, 6. listopada, str. 72–73.
83. Miletić, Cvjetana. 2016c. „Frančiči i Lovran imeli su poštu prej Opatije i Matuj”. *Lovranski list*, 41, studeni, str. 5.
84. Miletić, Cvjetana. 2016d. „Va Kastav gren sad svoj... Nova knjiga u ediciji Liburnijski lapiš”. *Lovranski list*, 41, studeni, str. 20.
85. Miletić, Cvjetana. 2017a. „Mačak z Voloskega je pjesmi pospravil va knjigu”. *Novi list*, 20. travnja, str. 72–73.
86. Miletić, Cvjetana. 2017b. „Od mora do mora: Znanstveni skup kao temelj *Zbornika Lovranšćine*”. *Lovranski list*, 42, travanj, str. 34.
87. Miletić, Cvjetana. 2017c. „Tončić Petešić i Tone Peteh, velik i lep kot smeh”. *Novi list*, 1. lipnja, str. 71.
88. Miletić, Cvjetana. 2018. „Mirno more za peti Zbornik Lovranšćine”. *Novi list*, 7. svibnja, str. 37–38.
89. Miletić, Cvjetana. 2020. „Alberto Paesani svoj rodni kraj ni nikad pozabil”. *Novi list*, 6. siječnja, str. 38–39.
90. Milotić, Silvana. 2011. *Mošćenice naša zibel*. Mošćenička Draga: Katedra Čakavskog sabora Općine Mošćenička Draga.
91. Milotić, Silvana. 2012. „Lovranski senjali od starini imaju valor i naša su dota”. *Novi list*, 10. svibnja, str. 58–59.
92. Minić, Nikša. 2016. „Zbornik Lovranšćine, knjiga 3, Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran, 2016., 312 str.”. *Histria*, 6, str. 334–338.
93. „Mošćenice (2009.)”. URL: http://www.ecovast.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=5:moenice-2009&catid=3:2009&Itemid=10 (1. lipnja 2020.).
94. Muzur, Amir (ur.). 1997. *Potencijali lovranske zdravstvene baštine (Posebno izdanje Biltena Općine Lovran)*. Lovran: Poglavarstvo Općine Lovran.
95. Muzur, Amir (ur.). 2001. *Lovran i more: o starim borbama i novim planovima (Posebno izdanje Biltena Općine Lovran)*. Lovran: Poglavarstvo Općine Lovran.
96. Muzur, Amir. 2003. *Liburnijski mikrokozam: studije, osvrti, afekti. Liburnijske teme*, 15, Opatija – Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Opatija – Izdavački centar Rijeka.
97. „Očuvanje vlaškog i žejanskog jezika”. URL: <https://www.vlaski-zejanski.com/hr/> (1. lipnja 2020.).
98. Oguić, Filip. 2015. „Od sagdana do blagdana, znanstveni skup o tradicijskoj baštini Lovranštine, Lovran 18. travnja 2015.”. *Histria*, 5, str. 393–399.
99. Petrak, Andrej. 2016. „Zvonko Turak sve čega se primi radi sa srcem”. *Novi list*, 13. listopada, str. 17.

100. Rubinić Janjetić, Nensi. 2015. „Zbornik Lovranšćine, knjiga 3, Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran, 2014., 351 str.”. *Histria*, 5, str. 329–332.
101. Rudan, Evelina. 2014. „Uz zbirku ‚Merličići sunčen naštikani‘ Cvjetane Miletić o haiku pjesmama”. *Merličići sunčen naštikani*. Cvjetana Miletić. Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran, str. 5–9.
102. Sanković, Ivana (ur.). 2011. *Znanstveni skup „Lovranski Stari grad: prošlost, sadašnjost, budućnost“ – zbornik sažetaka*. Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran.
103. Simper, Sanja. 2009a. „A century of health and sea bathing tourism in Lovran: one hundred years from issuing the first therapy regulations (1909-2009)”. *AMHA – Acta medico-historica Adriatica*, 7/1, str. 145–148.
104. Simper, Sanja. 2009b. „Stoti rođendan zdravstvenog i kupališnog turizma u Lovranu”. *Lovranski list*, 17, listopad, str. 12–13.
105. Simper, Sanja. 2010a. „Složni u promociji lovranskih vrijednosti”. *Lovranski list*, 19, travanj, str. 14–15.
106. Simper, Sanja. 2010b. „Izvjješće o dosadašnjem radu Katedre Čakavskog sabora Lovran”. *Zbornik Lovranšćine*, 1, str. 353–356.
107. Slavić, Sanja. 2009. „Želja nam je okupiti mlade i stručne ljude – Razgovor sa Sanjom Simper, predsjednicom Katedre Čakavskog sabora Lovran”. *Lovranski list*, 15, travanj, str. 16–17.
108. Spicijarić Paškvan, Nina. 2013. „Lovran u riječi, riječ u Lovranu – znanstveni skup održan u Lovranu 20. travnja 2013.”. *Čakavska rič*, 41/1–2, str. 227–229.
109. Trinajstić, Radovan. 2011. „Mošćenička večer va Lovrane”. *Lovranski list*, 26, prosinac, str. 12.
110. Valerjev Ogurlić, Nela. 2016. „Dramatični prikazi na lovranskim freskama”. *Novi list*, 24. veljače, str. 54–55.
111. Vince, Jasna. 2013. „Lovran u riječi, riječ u Lovranu – Znanstveni skup *Lovran u riječi, riječ u Lovranu* (Lovran, 20. travnja 2013.)”. *Slovo*, 63, str. 251–253.
112. *Zakon o udrugama*, Narodne novine, br. 88/01.; 11/02.
113. „Zbornik Lovranšćine 1”. URL: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=toc&id_broj=11945. (1. lipnja 2020.).
114. „Zbornik Lovranšćine 2”. URL: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=toc&id_broj=11958. (1. lipnja 2020.).
115. „Zbornik Lovranšćine 3”. URL: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=toc&id_broj=11987. (1. lipnja 2020.).
116. „Zbornik Lovranšćine 4”. URL: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=toc&id_broj=13226. (1. lipnja 2020.).
117. „Zbornik Lovranšćine 5”. URL: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=toc&id_broj=16141. (1. lipnja 2020.).
118. Zubčić, Sanja. 2014. „Filološko blago Lovranšćine: *Zbornik Lovranšćine*, knj. 3, Katedra Čakavskog sabora Lovran[šćine], 2014., ur. Igor Eterović”. *Čakavska rič*, 42/1–2, str. 229–234.
119. Žic, Davor. „Otvorena izložba ‚Neka nu me uci‘ @ Lovran”. URL: <https://poduc-kun.net/otvorena-izlozba-neka-nu-me-uci-lovran/> (1. lipnja 2020.).

Summary

TO LOVRAN FOR DOWRY: THE FIRST TEN YEARS OF WORK OF THE CHAIR OF THE ČAKAVIAN PARLIAMENT LOVRAN ON THE VALORIZATION OF THE HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE OF LOVRAN AND THE LOVRAN REGION

The Chair of the Čakavian Parliament in Lovran has been established with the clear goal of starting the systematic work on the valorization of the rich cultural and historical heritage of Lovran and its immediate surroundings, Lovranščina (Lovran region). This paper provides an overview of the activities of the Chair in its first decade of work (2009-2019) by which this goal was achieved. The emphasis has been placed primarily on the scientific valorization of the mentioned heritage through two continuous activities: scientific conferences and the publication of the scientific journal *Zbornik Lovranščine*, and the rich publishing production with which the Chair has become the leading publishing institution in the Liburnia area. The Chair's work is evaluated through the confirmation of the thesis that the Chair has systematically, thoroughly, and continuously worked on valorizing the cultural and historical heritage of Lovran and Lovranščina, successfully achieving its initial goals. Finally, we conclude that, with such work, the Chair has probably by far exceeded its founders' initial expectations, becoming a model of scientific work of a civic association and generally a model of systematic publishing policy in several areas: from scientific over journalistic to literary, in which the Chair stands out on a regional and even a national level.

Key words: Chair of the Čakavian Parliament Lovran, heritage valorization, Lovran, Lovran region / Lovranščina, publishing

Prilog 1.⁵¹ Bibliografija recenziranih članaka objavljenih u Zborniku Lovranšćine 2010.–2019. (prema abecednom redoslijedu autora)

1. Barić, Jelena. 2018. „Utjecaj turizma na razvoj lovranske luke od kraja 19. stoljeća do Prvog svjetskog rata”. *Zbornik Lovranšćine*, 5, str. 131–152.
2. Barić, Jelena. 2019. „Turizam i rekreacija na Učki u vrijeme talijanske uprave”. *Zbornik Lovranšćine*, 6, str. 33–53.
3. Bistrović, Željko. 2010. „Kulturno-povijesna važnost crkve Sv. Ivana u Lovranu (prilog problematici srednjovjekovne povijesti Lovrana)”. *Zbornik Lovranšćine*, 1, str. 255–279.
4. Bradanović, Marijan. 2010. „Graditeljstvo Lovrana u kasnom srednjem i ranijem novom vijeku”. *Zbornik Lovranšćine*, 1, str. 215–254.
5. Bradanović, Marijan. 2012. „Prilozi poznavanju lovranske skulpture”. *Zbornik Lovranšćine*, 2, str. 163–172.
6. Crnić Novosel, Mirjana; Ivana Nežić. 2014. „Pun naručaj nepozabjenih lovranskih besed”. *Zbornik Lovranšćine*, 3, str. 21–37.
7. Doričić, Robert; Ivana Eterović. 2014. „Antroponimija u ispravama lovranskoga notarskog ureda iz druge polovice 18. stoljeća”. *Zbornik Lovranšćine*, 3, str. 163–188.
8. Doričić, Robert; Ivana Eterović. 2016. „Teštamenti lovranskog notarijata – pogled u svakodnevicu Lovranštine druge polovice 18. stoljeća”. *Zbornik Lovranšćine*, 4, str. 59–72.
9. Dragičević, Zana. 2012. „Elementi venecijanske cvjetne gotike na lovranskim vilama: primjeri graditelja Carla Seidla i Attilia Maguola”. *Zbornik Lovranšćine*, 2, str. 173–194.
10. Eterović, Igor. 2010. „Lovranski turistički vodiči Eduarda Seisa kao povijesni izvori”. *Zbornik Lovranšćine*, 1, str. 141–179.
11. Eterović, Igor. 2016. „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine: mikrotoponimija Lovranske Drage i Visočica”. *Zbornik Lovranšćine*, 4, str. 163–216.
12. Eterović, Igor. 2018. „Obalna toponimija Lovranštine”. *Zbornik Lovranšćine*, 5, str. 215–234.
13. Eterović, Igor; Frane Babić. 2014. „Prilog istraživanju toponimije Lovranšćine: mikrotoponimija Tuliševice”. *Zbornik Lovranšćine*, 3, str. 189–232.
14. Eterović, Igor; Ivana Eterović. 2019. „Učka na stranicama prvih sto godišta *Hrvatskoga planinara*”. *Zbornik Lovranšćine*, 6, str. 55–87.
15. Eterović, Ivana; Robert Doričić. 2018. „O jednome graničnom sporu Lovrana i Mošćenica iz 17. stoljeća”. *Zbornik Lovranšćine*, 5, str. 21–50.
16. Eterović, Ivana; Igor Eterović. 2012. „Devet oporuka iz lovranske kancelarije na hrvatskome jeziku iz 18. stoljeća pohranjenih u Državnome arhivu u Rijeci”. *Zbornik Lovranšćine*, 2, str. 35–84.

51 Iako je okosnica članka usredotočena na prvih deset godina rada Katedre, u prilogima su iznesene pune bibliografije i popisi, uključujući i 2019. i 2020. godinu, kako bi na jednom mjestu bila okupljena potpuna bibliografija Katedre do trenutka objavljivanja ovog članka.

17. Frančić, Anđela. 2014. „Osobna imena u matičnoj knjizi krštenih uvrštenoj u *Kvadernu kapitula lovranskog*”. *Zbornik Lovranšćine*, 3, str. 137–162.
18. Frangeš, Grga. 2016. „Od Vojaka do Mandrača: Antropogeografski pogled na Lovranštinu”. *Zbornik Lovranšćine*, 4, str. 21–36.
19. Frangeš, Grga; Branko Đaković. 2016. „Konzervatorska studija naselja Lovranska Draga”. *Zbornik Lovranšćine*, 4, str. 217–233.
20. Glavočić, Daina. 2012. „Lovransko groblje”. *Zbornik Lovranšćine*, 2, str. 195–214.
21. Holjevac, Sanja; Anastazija Vlastelić. 2014. „*Kvaderna kapitula lovranskoga* kao izvor za istraživanje hrvatske jezične povijesti”. *Zbornik Lovranšćine*, 3, str. 77–98.
22. Hoyt, Alexander D. 2018. „Pisma iz Lovrana u korespondenciji Vjekoslava Spinčića”. *Zbornik Lovranšćine*, 5, str. 111–130.
23. Jerman, Mateja. 2012. „O drvenoj i mramornoj opremi župne crkve Sv. Jurja u Lovranu”. *Zbornik Lovranšćine*, 2, str. 141–162.
24. Jerman, Mateja. 2014. „Prilog poznavanju liturgijskih predmeta od plemenitih metala župne crkve Svetog Jurja u Lovranu”. *Zbornik Lovranšćine*, 3, str. 283–298.
25. Jurdana, Vjekoslava. 2010. „Književn(ičk)o lice Lovrana”. *Zbornik Lovranšćine*, 1, str. 313–349.
26. Jurdana, Vjekoslava. 2012. „Lovran u Volčičevim zapisima usmenih pjesama”. *Zbornik Lovranšćine*, 2, str. 215–238.
27. Jurdana, Vjekoslava. 2019. „„Moja zemja' Drage Gervaisa (Čakavski stihovi, 1929.)”. *Zbornik Lovranšćine*, 6, str. 89–107.
28. Karić, Maja. 2010. „Ostavština dr. Albina Edera u Zavičajnoj zbirci Hrvatskog muzeja turizma – kulturno naslijeđe i povijesno svjedočanstvo razvoja lovranskog turizma”. *Zbornik Lovranšćine*, 1, str. 69–87.
29. Kos, Mirjana. 2010. „Počeci izgradnje kupališnih mjesta s osvrtom na lovranska kupališta početkom 20. stoljeća”. *Zbornik Lovranšćine*, 1, str. 181–196.
30. Kovačević, Ana; Lucija Turkalj. 2014. „Zapažanja o sintaksi *Kvadernu kapitula lovranskoga*”. *Zbornik Lovranšćine*, 3, str. 99–112.
31. Krulić, Kristina. 2016. „Konzervatorsko-restauratorski radovi na zidnim slikama u crkvi sv. Jurja u Lovranu”. *Zbornik Lovranšćine*, 4, str. 235–247.
32. Leideck, Markus. 2012. „Arhivsko gradivo Državnog arhiva u Pazinu kao izvor za istraživanje prošlosti Lovranštine”. *Zbornik Lovranšćine*, 2, str. 19–34.
33. Lozzi Barković, Julija; Boris Barković. 2012. „Lovranski mandrač na prijelomu 19. i 20. stoljeća”. *Zbornik Lovranšćine*, 2, str. 119–139.
34. Manojlović, Zorica. 2018. „*Lovranu*, autor Zlatko Špoljar: Prilog istraživanju kulturne i socijalne povijesti Lovrana sredine 20. stoljeća”. *Zbornik Lovranšćine*, 5, str. 153–214.
35. Muzur, Amir. 2010. „Kako se kali(o) *Kurort*: Povijest problema lječilišne regulative na primjeru Opatije i Lovrana u posljednjih stotinu i pedeset godina”. *Zbornik Lovranšćine*, 1, str. 197–214.
36. Nežić, Ivana. „O toponimima u oporukama lovranskoga notarskog ureda iz druge polovice 18. stoljeća”. *Zbornik Lovranšćine*, 6, str. 119–157.

37. Peršić, Dušan. 2014. „Kvarner ili Karnar”. *Zbornik Lovranščine*, 3, str. 301–303.
38. Riman, Barbara. 2016. „Lovran od 1880. do 1914. godine u starim slovenskim novinama: *Edinost, Slovenec, Slovenski narod i Soča*”. *Zbornik Lovranščine*, 4, str. 131–162.
39. Rudan, Elena; Ana Montan. 2016. „Prilog očuvanju i valorizaciji lovranskog guca u turističkoj ponudi Lovrana”. *Zbornik Lovranščine*, 4, str. 37–58.
40. Sanković, Ivana. 2010. „Lovranska glagolitica i dosadašnja istraženost”. *Zbornik Lovranščine*, 1, str. 281–300.
41. Simper, Sanja. 2010. „Povijest lječilišta u Lovranu potkraj XIX. i na početku XX. stoljeća”. *Zbornik Lovranščine*, 1, str. 89–140.
42. Spicijarić Paškvan, Nina. 2014. „Talijanizmi u *Kvaderni kapitula lovranskoga*”. *Zbornik Lovranščine*, 3, str. 113–136.
43. Stepinac Fabijanić, Tihomira. 2012. „Tradicijski aspekti u načinu života i problemi identiteta malih gradova: Lovran i Volosko”. *Zbornik Lovranščine*, 2, str. 255–278.
44. Velčić, Veseljko. 2012. „Prilog stvaranju jedinstvene metodologije revitalizacije malih povijesnih gradova u subregijama Primorsko-goranske županije”. *Zbornik Lovranščine*, 2, str. 279–292.
45. Vince, Jasna. 2014. „Jedan šaljivi tekst o Lovrancima”. *Zbornik Lovranščine*, 3, str. 39–65.
46. Vranić, Silvana. 2019. „Govor Vele Učke unutar čakavskoga ekavskoga dijalekta”. *Zbornik Lovranščine*, 6, str. 109–117.
47. Vranić, Silvana; Ivana Nežić. 2010. „Govori Lovranščine u dosadašnjoj dijalektološkoj literaturi”. *Zbornik Lovranščine*, 1, str. 301–312.
48. Zakošek, Boris. 2010. „Pregled arhivalija Lovranštine do 1945. u Državnom arhivu u Rijeci”. *Zbornik Lovranščine*, 1, str. 21–68.
49. Zaradija Kiš, Antonija. 2012. „Lovranski glagoljaški grafiti – posebnost pučkoga izričaja”. *Zbornik Lovranščine*, 2, str. 239–254.
50. Zupanc, Ivan. 2019. „Poklon kao žarište zbivanja na Učki do Drugog svjetskog rata”. *Zbornik Lovranščine*, 6, str. 13–31.
51. Žagar, Mateo. 2014. „Lovranski glagoljski abecedariji”. *Zbornik Lovranščine*, 3, str. 67–76.
52. Žigulić, Roberto; Sanja Biloš Žigulić. 2012. „Stanovništvo istočnog dijela lovranske gradske jezgre u XIX. stoljeću”. *Zbornik Lovranščine*, 2, str. 85–118.
53. Žigulić, Roberto; Sanja Biloš Žigulić. 2014. „Stanovništvo južnog dijela lovranske gradske jezgre u XIX. stoljeću”. *Zbornik Lovranščine*, 3, str. 233–282.
54. Žigulić, Roberto; Sanja Biloš Žigulić. 2016. „Stanovništvo zapadnog dijela lovranske gradske jezgre u XIX. stoljeću”. *Zbornik Lovranščine*, 4, str. 73–129.
55. Žigulić, Roberto; Sanja Biloš Žigulić. 2018. „Stanovništvo sjevernog dijela lovranske gradske jezgre u XIX. stoljeću”. *Zbornik Lovranščine*, 5, str. 51–110.

Prilog 2. Bibliografija izdanja Katedre 2009.–2020. (prema abecednom redu autora/urednika)

1. Alfonzi, Branimir. 2013. *Se moje jubavi*. Biblioteka Liburnijski Lapiš, knjiga 2. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran – Javna vatrogasna postrojba Opatija.
2. Benzan, Maja. 2019. *Rashitani vetri*. Biblioteka Liburnijski Lapiš, knjiga 9. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
3. Česen, Marina. 2017. *Oprosti ča san te volela*. Biblioteka Liburnijski Lapiš, knjiga 8. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
4. Eterović, Igor; Robert Doričić. 2020. *Prvih deset godina rada Katedre Čakavskoga sabora Lovran (2009.–2019.)*. Biblioteka Lovranska dota, knjiga 3. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
5. Eterović, Igor; Sanja Peršić (ur.). 2019. *Lovranska kronika Alberta Paesanija: Bilješke o tisućljetnoj povijesti Lovrana*. Biblioteka Lovranska dota, knjiga 2. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
6. Eterović, Ivana (ur.). 2013. *Znanstveni skup Lovran u riječi, riječ u Lovranu – zbornik sažetaka*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
7. Eterović, Ivana (ur.). 2015. *Znanstveni skup Od sagdana do blagdana: Znanstveni skup o tradicijskoj baštini Lovranštine – zbornik sažetaka*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
8. Eterović, Ivana (ur.). 2017. *Znanstveni skup Od mora do mora: uloga mora u svakodnevnom životu Lovrana i Lovranštine nekada i danas – zbornik sažetaka*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
9. Eterović, Ivana (ur.). 2019. *Znanstveni skup I te gori visokost ide daže pod oblaki: Život na Učki i oko Učke kroz stoljeća – zbornik sažetaka*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
10. Jeličić, Duško. 2016. *Ne reči nikad rogi ribaru*. Biblioteka Liburnijski Lapiš, knjiga 6. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
11. Jurdana, Vjekoslava. 2013. *Kolajnica: od jubavi zavavek*. Biblioteka Liburnijski Lapiš, knjiga 1. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
12. Jurdana, Vjekoslava. 2017. *Tončić Petešić*. Lovran: Ustanova „Ivan Matetić Ronjgov” – Naklada Kvarner – Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
13. Miletić, Cvjetana (ur.). 2012. *Lovran i Lovranci: judi, delo i užanci. Na raskršću dva milenija*. Biblioteka Lovranska dota, knjiga 1. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
14. Miletić, Cvjetana. 2014. *Merličići suncen naštikani*. Biblioteka Liburnijski Lapiš, knjiga 4. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
15. Miletić, Cvjetana (ur.). 2015. *Puna nedra mora: prva zbirka liburnijskih pjesnika*. Biblioteka Liburnijski Lapiš, knjiga 5. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
16. Peršić, Dušan. 2009. *Lovranski spomenar: crtice iz lovranske prošlosti*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.

17. Sanković, Ivana (ur.). 2011. *Znanstveni skup Lovranski Stari grad: prošlost, sadašnjost, budućnost – zbornik sažetaka*. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
18. Turak, Zvonko. 2016. *Va Kastav gren sad svoj*. Biblioteka Liburnijski Lapiš, knjiga 7. Kastav – Lovran: Grad Kastav – Katedra Čakavskoga sabora Lovran.
19. Tuševljak, Milica. 2013. *Nove lovranske paćuharije*. Biblioteka Liburnijski Lapiš, knjiga 3. Lovran: Katedra Čakavskoga sabora Lovran.